Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 534 — ՇԱԲԱԹ 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 — 14 ՄՈՒՀԱՐԻՄ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

نورادونكيان خانى غلطه ده اريفك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արժէք		200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց »	եւ տեղական թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ		»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		»	Ֆրանկ	56
» »	վեցամսեայ	»	»	28

Դուրս զրկուած լրագրոյց ճանապարհ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս զրկուած նամակ իսկ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԱԲՈՆՈՒԹԻՒՆ
ԻՍԴԲԸՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գարդակալամիեան չիւռամբ, Գալաթա-ուէյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ԿՈՑՈՒԹԻՒՆ
ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴՐՈՑ

Շաբաթն որ այսօր կը լրանայ, լի եղաւ կարեւոր դէպքերով, որք կը փութացնեն Պալքանեան խնդրոյ լուծումն։

Արեւելեան Ռումելիի և Պուլկարիոյ միացման խնդրոյն հիմնապէս կարգադրման համար, Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումն որոշուեցաւ։ Պերլինի վեհաժողովոյն գումարումէն ետքին տարի մը ետոյ, եւրոպական նոր Արիսպագոս մը պիտի գումարի, Արեւելեան յաւիտենական խնդրոյն մէկ նոր երեւոյթը քննելու համար։

Անգլիա ընդդիմացաւ այս Դեսպանախորհրդոյ գումարման. զի որոշած է մտիկ չընել։ ան է առաջարկ, որ նպատակը լինի իրաց նախկին վիճակը վերահաստատել ի Ռումելի։ Ռուսիա ճշդիւ զայս կը պահանջէ, այսինքն կը փափաքի պուլկարական միութեան գործն աւրել, պատժելու համար զԱլէքսանդր Իշխանն, և հաւկքներու համար պուլկար ժողովրդեան թէ ամէն բարիք ամենողորմած Զարին բարեհաճութիւնն պարտի ակնկալել, և թէ, առանց Ռուսիոյ հաւանութեան և օժանդակութեան, Պուլկարաց ինքնուրոյնաբար կատարած ամենէն լաւ գործերն իսկ ենթակայ են աւրուելու։ Այսպէս, Ռուսիա գեղեցիկ առիթ մը ձեռք անցուցած լինել կը կարծէ՝ Մաքիավէլեան քաղաքագիտութեամբ մը՝ իւր ազդեցութեան առաւելկրուութիւնը մի անգամ ընդ միշտ հաստատելու Պուլկարիոյ մէջ։ Անգլիա բնականապէս կ'ընդդիմանայ ռուսական այս անարդար և պարտաւելի աշխարհավարութեան։

Քանի որ Բ. Դուռը Դեսպանախորհրդոյ գումարման հրաւէրն ուղղած է Տէրութեանց, համաձայնութիւն գոյացած պէտք է լինի Անգլիոյ հետ, և զայս կը զգայներ մեր երեկի թուով հրատարակեալ ուրիշ հեռագիր մը, հաղորդելով մեզ թէ Թէֆիկ զեկուցումը թէ Անգլիոյ գրած վերապահմունքը յարգուած են Կայսերական Կառավարութեանց կողմէ։

Դեսպանախորհուրդք միշտ խաղաղութիւն չեն առաջնորդած. բայց լաւալի է որ առաջիկայ Դեսպանախորհուրդը միջոց մը գտնէ ամէն շահերն հաշտեցնելու, դէթ ժամանակաւորապէս, և այսպէս խաղաղութեան սպառնացող անմիջական վտանգներն անհետացնէ։ Շարթուս մէջ քիչ մնաց որ Սերպիա և Պուլկարիա պատերազմի բռնուէին, և մինչ կը գրէինք այս տողեր, վտանգն այն կողմէ բոլորովին անհետացած չէր թուեր։ Սերպիա ճրշմարտապէս պատրաստուած է պատերազմի, և որովհետեւ չի կրնար Թուրքիոյ վրայ յարձակիլ, գործ մը տեսած և երկրային փոխարինութեան իրաւունք մը ստացած լինելու համար, պատրուակ կը փնտռէ Պուլկարիոյ վրայ յարձակելու, որ զինուորական տեսութեամբ Սերպիայէն բաւական ետ կը մնայ։ Շաբթուս մէջ հրատարակեցինք մանաւանդ մի քանի լուրեր, որք սերպո-պուլկար պատերազմ մը իբրեւ ստուգութիւն կը ցուցնէին։ Նախ, Միլան Թագաւորը մերժեր է Ալէքսանդր Իշխանին զբրկել ուղղած մէկ յատուկ Դեսպանութիւնն, և յետոյ, Տէրութեանց շրջաբերական մը զրկեր է, բողոքելով Պուլկարիոյ ինչ ինչ արարքներուն դէմ, որք իբր թէ Սերպիոյ ներքին անդորրութեան կը սպառնան եղեր։ Ի վերջոյ, լուրեր եկան թէ Սերպք արդեամբ անցեր են սահմանագլխէն, եւ մինչեւ իսկ Թայմսի Վիէննայի թղթակիրը կը յարէր թէ մեծ Տէրութիւնք, անխուսելի նկատելով սերպիական այդպիսի արշաւանք մը, ջանահնար կը լինին միայն որ արիւնհեղութեան առիթ չտայ, և Սերպիա, Վիտինի գաւառը գրաւելէն ետքը, ջերթայ աւելի յառաջ և սպասէ Տէրութեանց տալիք որոշման։

Բարեբախտաբար, այս երկի ուղղի լուրեր չեն ստուգուած դեռ, և քանի որ Դեսպանախորհուրդը մոտ է, հաւանական չէ որ ստուգուին։ Պուլկարիա, իւր կողմէ, ուղիղ ընթացք մը բռնել կը թուի, խաղաղութիւն պահպանելով Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիի սահմաններուն վրայ, Մակեդոնիոյ մէջ անդորրութեան պահպանման նպաստելով, և խնարհելով Տէրութեանց որոշման առջեւ, որուն համեմատ Ալէքսանդր Իշխանն զգոյշ պէտք է կենայ ո՛չ Թուրքիոյ, ո՛չ ալ Սերպիոյ դէմ պատերազմ չի գոգալու։ Ալէքսանդր Իշխանն այժմ Սոֆիա քաշուած է, և Տէրութեանց որոշման կը սպասէ։

Ցունաստանի սպառազինութեանց նկատմամբ եկած լուրերն այնչափ երկիւղալի չեն որչափ Սերպիոյ նկատմամբ եկածները։ Բայց իբրեւ ստոյգ կը ծանուցուէր շաբթուս մէջ թէ, Սերպիա գործի սկսելուն պէս, Յունաստան եւս պիտի շարժի, և կը կասկածուէր միշտ թէ գաղտնի համաձայնութիւն մ։ կայ ի մէջ սոյն երկու Պետութեանց, որոց շահերն մինչ ինչ տեսութեամբ նոյն լինել կը կարծուին։ Դարատաղ Սերպիոյ օրինակին կը հետեւի, և Բարատորիւիչ Իշխանը սերպիական գահուն թեկնածուն, որ Դարատաղի մէջ է այժմ, կը յայտարարէ թէ յարմար առթին կը սպասէ ինքն ալ իւր խաղը խաղալու համար Սերպիոյ դէմ։

Այսպիսի գիւրաւառ նիւթերով առ լի է Պալքանեան Թերակղզին։ Մաղթենք որ 1885ի Դեսպանախորհուրդն յաջողի առաջքն առնուլ ընդհանուր հրդեհի մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԻՍՏՐԻԱ. Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, Դասֆիֆ կոմսն, աւստրիական հպատակ Բոլոնիացիներուն բրուսիական կառավարութեան կողմէ արտաքսման նկատմամբ հարցապնդման մը պատասխանելով, բսաւ թէ, Բրուսիա այս արտաքսումները կը նկատէ պարզապէս ներքին տնօրինութիւն մը։ Այս յայտարարութեան հանդէպ, նոր դիմումներ օգուտ չպիտի ունենային։ Աւստրիական կառավարութիւնը, սակայն, մասնաւոր պարագաներու մէջ կը միջնորդէ բրուսիական կառավարութեան մոտ, որպէս զի որոշեալ արտաքսման տնօրինութիւնը մեղմացուի։ Այնպիսի մասնաւոր պարագայից մէջ, Աւստրիոյ դիմումներուն Բրուսիա բարեկամաբար պատասխանած է միշտ։

Աւստրո-բրուսիական բանակցութեանց արդիւնքն ուրեմն սա է. Բրուսիա իւր հողէն կ'արտաքսէ հազարաւոր աւստրիական հպատակներ, որք ո՛և է օճիր կամ յանցանք չեն գործած։ Աւստրիա կ'ուզէ միջամտել, բայց Պիզմարք Իշխանն անոր ճամբան կը կտրէ, յայտարարելով թէ Բրուսիոյ համար ներքին խնդիր մ'է այս։ յարում օտար միջամտութիւն չընդունիր։ Բրուսիա կը հաճի իւր հզօր դաշնակցին գոհացում շնորհել համառօտ պաշտօնագրի մէջ միայն։

—Աւստրիոյ Ելմտացոյցն, (անկատ Հունգարիոյ Ելմտացոյցէն, որոյ վրայ խօսելոցանք անցեալ օր,) կը ցուցնէ թէ վերջացող 1884–85 ելմտական տարւոյն մէջ ծախք եղած է 313.589 710 ֆիորին, և հասոյթ եղած է 316.939,788 ֆիորին։ Բացն է, ուրեմն 6 642,922 ֆիորին։ Բայց այս բացը գոցելու համար փոխառութիւն չպիտի կնքուի։ զի կառավարութիւնը տրամադրելի ուրիշ գումարներով պիտի կրնայ փակել զայն։ Այս տարւոյ բացն անցեալ տարւոյ բացէն 8,630 335 ֆիորին նուազ է։ Որովհետեւ շատ գոհացուցիչ վիճակ մը կը համարուի այս, աւստրիական արժեթուղթք վրայ գրին։ իսկ ընդհակառակն հունգարականք ինկան, ըստ որում Հունգարիոյ Ելմտացոյցն աւելի մեծ բաց մ'ունի։

—Աւստրիոյ գլխաւոր երկաթուղեաց բաժնեթղթոց գիները մեծ անկում մը կրեցին։ Այս դէպք վերագրելի է սա նշանակելի իրողութեան թէ, կառավարութիւնը վերջերս գնեց մ։ քանի երկաժուղիներ, զորս այժմ կը բանեցնէ զեղչեալ սակագներով։ Կառավարութիւնն այսպէս պարտաւորեց միւս երկաթուղւոյ ընկերութիւնները նմանապէս զեղչելու։ Բայց պարագայ մը որ ընականապէս զէշ ազդեցութիւն կ'ընէ բաժնետերաց վրայ։ Բաժնեթղթոց անկումը կը վերագրուի նաեւ կառավարութեան սահմանած բարձր մաքսերուն, որք երկաթուղով փոխադրելի վաճառաց նուազման պատճառ եղած են։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. Դաշնակցային խորհուրդն որոշեց 500.000 ֆրի առաջին վարկ մը յատկացնել Զուիցերիոյ ապահովութեան համար անհրաժեշտ դատուած ամրութեանց շինութեան։

ՌՈՒՍԻԱ. Զարին մէկ ի-ւոյթ կ'արգիլէ ասելու՝ և է դէպքի 25րդ տարեդարձն։ Այս տնօրինութիւն հրամայուած է յատկապէս արգիլելու համար տարեկան ազատագրութեան 25րդ տարեդարձի հանդէսն, որ մօտ է։

—Ռուս կառավարութիւնը կը խորհի արգիլել դերման հպատակներուն բնակութիւնը ռուսական բերդերու և բանակավայրերու շուրջն, որոշելի շրջանակի մը մէջ։ Այդ շրջանակի մէջ գտնուող իրենց տուներն ու գործերը թողելու կամ վաճառելու համար Գերմանացիներուն պարմանաժամ մը պիտի տրուի։

ԱՆԳԼԻԱ. ԵՒ ՊԻՐՄԱՆԻԱ. Երեկի հեռագիրը ցոյց կուտային թէ Պիրմանիոյ յիմար թագաւորը, Թիպօ, միտքը դրած է չափուիլ Հնդկաստանի անգլիական հզօր կառավարութեան հետ։ Անգլիացւոց վեճը նիւթական շահերու վրայ է։ Զեն ուզեր որ Ֆրանսացի ընկերութիւն մը մենաշնորհ մը վայելէ Պիրմանիոյ մէջ, և ընդհակառակն կ'ուզեն որ անգլիացի ընկերութեան մը շահերը պաշտպանուին։ Թիպօ թագաւորն իւր հզօր դրացին (հնդկաստանի անգլիական կառավարութիւնը) վշտացնելու և Թանքինի յաղթականները (Ֆրանսացիները) գոհ ընելու երեւոյթ մ'ունի։ Նաեւ Պիրմանիոյ թագաւորն, որ իւր տկարութեան և իմաստութեան հակառակ շատ ամբարտաւան է, պատշաճ յարգանք չի վարուիր Հնդկաստանի և Անգլիոյ ներկայացուցչին հետ։ Արդ, Կալկաթայի կառավարութիւնը վերջնագրով մը պահանջած էր Թիպօ թագաւորին կառավարութենէն՝ ամենայն յարգանք ընդունել անգլիացի ներկայացուցչին, և «Պոմպայ-Պիրմանիա» անգլ. ընկերութեան դէմ ամեն տնօրինութիւն դադրեցնել, մինչեւ որ անգլ. ներկայացուցիչը քննութիւն մը կատարէ։ Եթէ այս կէտեր չընդունուէին, անգլօ-հնդիկ զօրքերն անմիջապէս գործի պիտի սկսէին։ Անգլիացիք կը պահանջեն նաեւ որ Պիրմանիա հաւանի իւր Մայրաքաղաքին, Մանտալէի մէջ անգլ. դեսպան մը մնայուն բնակութեան, հանդերձ պատշաճ քանակութեամբ պահակ զօրքով։

Պիրմանիոյ պատասխանն անգոհացուցիչ դատուած լինելով, անգլօ-հնդիկ զինուորական գործողութիւնն ըսկսած կը թուի։

Անգլօ-հնդիկ հասարակութեան մէկ մասը կը պահանջէ որ անգլիական իշխանութիւնը գրաւէ և իւրացնէ նաեւ Վերին Պիրմանիան, որոյ ստորին մասն, իբրեւ անգլիական Պիրմանիա, արդէն գրաւեալ է Անգլիացւոց կողմէ, մայրաքաղաք ունենալով զԻ անկուն։ Ուրիշներ Անգլիոյ կողմէ գրաւման և իւրացուցման գաղափարին հակառակ են, և կ'առաջարկեն միայն անգլիացի դեսպան մը հաստատել ի Մանտալէ, զօրքով և մարտանաւով արգիլել Պիրմանիոյն դաշնագիր կնքել ընդ օտարազգիս առանց Հնդկաստանի Փոխարքային հաւանութեան, պաշտօնական ընել արդի Թագաւորն և Անգլիոյ բարեկամ իշխան մը Թագաւոր գնել ի Մանտալէ, ի միրան, զՊիրմանիա վերածել հնդիկ բնիկ Պետութեան մը միճակին։

Այսպէս թէ այնպէս, կ'երեւի թէ անգլիացի ցեղն անձայն և անշշուկ կերպիւ ասիական անկախ ազգ մ'եւս իւր իշխանութեան ներքեւ խնարհեցնելու վրայ է։

ՖՐԱՆՍԱ. Հոկտ. 14ին, Դեսպանք, իրենց շաբաթական այցելութիւնը տալով Արտաքին գործոց նախարարին, հարցուցին թէ ի՞նչ են Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվիի գիտաւորութիւնք, ընդհանուր ընտրութեանց արդեան առթիւ։ Պ. տը Ֆրէսինէ պատասխանեց թէ Պ. Կրէվի, որոյ եօթնամեայ պաշտօնավարութեան շրջանը լրանալու վրայ, նորէն պիտի ընդունի Նախագահի պաշտօնն, եթէ վերընտրուի։ Եւ շատ հաւանական է որ Պ. Կրէվի վերընտրուի։—Հանրապետութիւնն այսպէս անմիջական ո՛և է վտանգ չունի։ Նախագահն Հանրապետութեան յարեալ է ներմտպէս։ Մերակոյտին մէջ չնչինախիչ մեծամասնութիւն մ'են Հանրապետականք, եւ Երեսփոխանութեան մէջ ալ ստուար մեծամասնութեան մը կը կազմեն Զարուոր և Ազատական Հանրապետականք միացեալ։ Եթէ հոկտ. 4ի և 19ի դասերէն ուզէ իրատուիլ, Հանրապետութիւնը նորէն կրնայ գտնել երկրին մէջ առջի զօրութիւնն եւ առաւելագոյն ազդեցութիւնը։

—Բարիզի արուարձանաց արձանագրեալ ընտրողաց թիւն էր 563.000։ Ասոնցմէ 430.865 ը քուէ տուին, որով ընտրելի մը ընտրուելու համար անհրաժեշտ էր որ 215,583 քուէէն պակաս չտանար։ Առաջին քուէարկութեան մէջ, ընտրեցան միայն չորս ընտրելիք, չորս նախորդ Երեսփոխանք, Պ. Լոքրուա, 272.650 քուէով։ Պ. Ֆլոքէ, 263,762։ Պ. Անատոլ Տը Լա Ֆորժ, 222, 234 և Պ. Պրիսոն, նախարարապետ, 215,833 քուէով։ Պ. Լոքրուա, Արմատական, Վիքտոր Հիւկոյի հանգուցեալ որդւոյն կինն առած է։ Պ. Ֆլոքէ, Արմատական, երբեմն Սէնի (Բարիզի) նահանգին ընդհանուր կառավարիչ, Երեսփոխանական վերջին ժողովոյն Նախագահն էր, ցեղով բոլանցի, և Պ. Անատոլ Պատեհական, իբրեւ ընդհանուր կառավարիչ Լոնի նահանգին, 1871 ին Բրուսիացւոց դէմ յաջողապէս պաշտպանած է զՍէն-Քանդէն։

—Բարիզի 4 Երեսփոխանաց ընտրութենէն յետոյ, կը մնար Բարիզի 30 Երեսփոխաններուն ընտրութիւնն եւս, որ հանրաւաւոր խաղն, որ էր տարտրինակ ոստմամբ մը վերացանել և դլխիվայր դառնալով՝ ուղղակի գագաթին վրայ ընկնիլ, յետոյ ծածանի պէս ցատկելով դառնալ ոտքի վրայ կանգնիլ, և այսպէս տասներկու անգամ վերսկսիլ։

Պարիզ չէր թողուր գործածել զիւր ձեռներ, և ահա յայտ կը կայանար դժուարութիւն իւր վտանգալից խաղին, զոր Այսահաւաներն հնարած են կ'ըսուի, այն կատաղի Արաբներն, որք կարիճներ, ասպակիներ և կակաչեայ փչաս տերեւներ կ'ուտեն։

Հասարակ մարդ մը, եթէ այն կերպիւ ցատկէր, գանկը կը ջախջախէր։ բայց Զիկ-Զակ, առանց բնաւ դժուարութեան կամ ցաւ մ'զգալու՝ կը կատարէր զայդ ոստիւն, կ'ողջունէր հանդիսականներն, որք մրնգնաբար կը ծափահարէին զինքն, և նորէն խաղն սկսելու պատրաստ կ'երեւէր։

Քամիլլ վսրանեցաւ պա՛, մը։ Այս արտասովոր հապճեպ մեկնէն աւելի խաղ պարտէր ունենալ իւր ցանկին մէջ, և ներկայացման աւարտէն յառաջ անշուշտ դարձեալ պիտի երեւնար ուրիշ կերպարանքով, և յանժամ կրնար տեսնել անոր երեսն ու ձեռները։ Բայց ժամանակ չունէր կորուսանելիք։ Մոնիսթրոլ վրաւորուած էր թերեւս, և անշուշտ սրտատանջութեան մէջ ընկած իւր դուստր երկար բացակայութեան վրայ։ Պարտէր ժամ առալ հօրը քով երթալ։ Ուստի, առանց աւելի խորհրդածելու, ելաւ կանգնեցաւ, և ձեռքն հապճեպ երկընցնելով, որ շունչ առնելու համար անշարժ կծցած էր, դոչեց։

—Բռնեցէք սա թշուառականը, դող է։

Ամէնից աւելի բան պէտք չէր փոմորիկ մը յարուցանելու համար։ Հասարակութիւնն իւր սիրելի հապիտին կողմը բռնեց, և խառնաձայն կանչուկաւանչք արձակուեցան թատերասրահին ամեն կողմէն։

—Լռեցէ՛ք։ ... դո՛ւրս հանեցէք դա ... ։ Ներո՛ւմ թող խնդրէ ... խոսած է ... ։ Ոչ, խելագար է ... Շառանթոն(*) տանին ուրեմն ... ։

Աւելի գոգոնեալները ոտքի վրայ ելած էին, և իրենց կուռփը կը ցուցնէին Քամիլլի, որ արհամարհօտ աչքով մ'անոնց կը նայէր։ Դէմքը սատակի գծգռնած էր, բայց երկիւղ չունէր։ Նորէն գոչեց յստակ ձայնիւ։

—Կ'ըսեմ ձեզ թէ այս մարդ պահ մ'առաջ քսան հազար Ֆրանք գողցաւ հօրմէս։ խուզեցէք զինքն և կը գտնէք գանոնք իւր վրայ։

Այս յայտարարութիւն հայհոյութեանց նոր տարափ մը հրաւիրեց աղմկոյն վրայ։

—Կորի՛ր, սատանայ ... հայրդ մէկ սուս չունի, դու ալ նոյնպէս ... Զիկ-Զակ քեզնէ աւելի հարուստ է ... ո՞ւր են ոստիկան զինուորք, ինչո՞ւ չեն բռներ ծակը տանիր սա ... ։

Զիկ-Զակ անխռով կը դիտէր զայս վատ ազմուկ։ Աչքերն ձեռները կուրծին վրայ դնել, որովհետեւ թեւերն ազատ չէին։ բայց արհամարհօտ դիրք մ'ունէր։ իրանը կը ծռէր և ուսերը կը անկէր հեգնական ծիծաղով։

Թիպորն այն ստիճան մեծցաւ, որ դուրսի բարձրաւանդակին վրայ կեցող կարգադրեալ պարիկը, անդուզին զլուխն երեւնալով հարցական ակնարկ մ'ուղղեց հրապիտին և անմիջապէս անհետացաւ։ բայց վայրկեան մը յետոյ նորէն երեւցաւ ոստիկան զինուորի մը հետ և տեսարանը խռովող կինը ցոյց տուաւ նոսա։

Գործը կը ծանրանար։ Խեղճ Քամիլլ հասկցաւ, թէ և քիչ մ'ուշ, թէ յոյժ վատ դրից մէջ ձգած էր զինքը։ Հօրը տունէն դուրս ելած էր այնպիսի կերպարանքով, որ նպաստաւոր կարծիք մը չէր տար իւր վրայ, և այն վիճակին հասած էր, որ դուրս պիտի նետուէր հանդիսավայրն, կամ անարգ կնոջ մը պէս ոստիկանութեան պահականոցը տարուէր։

Ի՞նչ ընէր, որո՞ւ պաշտպանութեան դիմէր այն տագնապալից վայրկենին։ Աչքն այն երիտասարդին հանդիպեցաւ որ իւր մուրքն վճարած էր, և հեռաբրքռութեամբ քան թէ կարեցողութեամբ զինքը կը դիտէր։ բայց հանկարծակի դէմք մ'ունէր, ուստի հարմարակեցաւ անոր դիմել։

—Պարո՛ն, ըսաւ յուզեալ ձայնիւ. անշուշտ շատ տխուր դատաստութիւն մը կ'ընէք իմ վրայ՝ այս յարուցած անհաճոյ տեսարանիս պատճառաւ, բայց երբոր գիտնաք իմ ով լինիլս, չէք դժկամակիր պաշտպան կանգնիլ ինձ։ Կերդնում ձեզ թէ ճշմարիտը խօսեցայ ամբաստանելով զայս հապիտ։

Քամիլլի աղերսն ընդ միջեցաւ ոստիկան զինուորէն, որ ձեռքն անոր ուսին վրայ դրաւ։

—Մի՛ դպչիք ինձ, ըսաւ աղջիկն եւ մղելով զայն։

—Վերցուցէք տարէք, ոռնացին հանդիսականք, ոտքերնին դետինը զարնելով ուրախութեամբ։

Զիկ-Զակ իւր տախտակամածին վրայէն աղմուկը կը դիտէր, բայց չսպասեց վերջանալուն. խոնարհութիւն ըրաւ հասարակական ձեւով, և երեք գլխիվայր ոստմամբ կողմանոցը մտաւ։

—Պատրաստ եմ ձեզ հետ գալու, ըսաւ Քամիլլ ոստիկան զինուորին։

Երիտասարդն, որոյ պաշտպանութիւնը խնդրած էր Քամիլլ, տեսնելով խեղճ աղջկան անխռով հաստատութիւնն, յօժարեցաւ միջնորդել։

—Ես ալ ձեզ հետ դուրս կ'ելնեմ, տիկին, ըսաւ դէպ ի ձորիս։

Երիտասարդին ընկերն հեգնարար կը ժպտէր և վերջին ոստիման ծարբեմի կը գտնէր իւր բարեկամին ըրածը։ բայց չկրնալով մնալ թողուլ զայն, երկուքն ալ ուղեկցեցան Քամիլլի, զոր ոստիկան զինուորը դուրս կը տանէր։

Բարձրաւանդակէն անցած ժամանակ, մուտք ստացող պառաւն և պարիկը ծանր թշնամանքներ ըրին խեղճ աղջկան։

—Այսպիսի թշուառուհի մը, որ առանց մուտք վճարելու ներս կը մտնէ, խաղարկուները թշնամանելո՛ւ կը յանդգնի, կը մրմռար պառաւը։

—Գոնէ իւր փնտռածը։ Պէտք է որ մարդիկ էշայ ձեամ լինին ադոր համար, կը գոչէր գաւազանաւոր պարիկը։

Գամիրը կը հաչէր Քամիլլի եռեւէն. խեղկատակ տղան ալ՝ աչերը բացած՝ անոր կը նայէր։

Քամիլլ սանդուղքն վար իջաւ քաջաբար, և կանգ առնելով հրապարակին վրայ, ըսաւ իւր պաշտպանին։

—Պարո՛ն, ես ատմոսը կը բնակիմ, հօրս՝ Պ. Մոնիսթրոլի քով. կ'աղաչեմ որ դիս տուն տանիք։

—Մոնիսթրո՛լ, գոչեց երիտասարդը, ծաք Մոնիսթրոլ մեքենագէ՞տն։

—Այո՛, պարոն, ըսաւ Քամիլլ, քաջաքային երկրաչափ Պ. Մոնիսթրոլի դուստրն եմ։ Կը ճանչէ՞ք զայն։

—Դեռ ոչ չատ, պատասխանեց երիտասարդը, բայց այսուհետեւ զայն յաճախ տեսնելու առիթ պիտի ունենամ, վասն զի երեք օրէ ի վեր ընկեր եղած է հօրս հետ։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, դուք ...

—Ժիւլիէն Ժէմոզան եմ, օրիորդ, և կ'օրհնեմ դիպուածն որ ձեզ օգտակար լինելու առիթ տուաւ ինձ։

Քամիլլ, զարմացած և սիրացած, առաւաւել ուշադրութեամբ նայեցաւ իւր անակնկալ պաշտպանին, և առաջին անգամ նշմարեց որ Պ. Ժիւլիէն գեղեցիկ երիտասարդ մ'էր։

Մեծափարթամ արուեստագէտի մ'այդ որդին անգլիացի գեղահասակ լորտի մը դէմք ունէր։ կանոնաւոր դիմագիծ, խարտեաշ և բնականապէս գանգուր մազեր, երկայն ընչացք մեսաքաւակերով, որք սրտերու կը կառչէին, սպիտակ մորթ, խոշոր կապոյտ աչեր և բերան մը քիչ մ'արհամարհոտ։

(Շարունակելի)

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ԶԻԿ-ԶԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Ա.

Աչերը կը վայելէին գիմակին ծակերուն ետեւէն, ձեռները կ'ուզէր տեսնել, և զարմացմամբ նշմարեց որ չարաճճին զանակազարդ պարկի մը մէջ փակուած էր յատից ցոյուս, և թեւերն ալ անոր մէջ խոթած, երկու կողմէ մարմնոյն փաթթի պէս։

Այսպէս անտեսանելի էին ձեռներն, անտեսանելի էին կոչիներն, որք Պուլվար Վոլթէրի ցեխոտ խաճուղւոյն թողած նշանները պարտէին կրել։

Արդեօք դիտամբ պատենաւորուա՞ծ էր որպէս զի ճանչուէր զինքը փնտռող աղջիկն։ Բայց Քամիլլ շուտով հասկցաւ թէ ճանչուելու երկիւղը մասն չունէր գործին մէջ։

Այդ կերպարանք անհրաժեշտ էր Զիկ-Զակի, որպէս զի կարենար կատարել իւր գործերն։

Ամենայն դէպքերու մէջ, Զիկ-Զակ ինքզինքն կը զգուշանար։ Ինչ որ ալ ընէր, ինչ որ ալ ասէր, ինչ որ ալ գրէր, ամենայն զգուշութեամբ։ Ինչ որ ալ ասէր, ինչ որ ալ գրէր, ամենայն զգուշութեամբ։ Ինչ որ ալ ասէր, ինչ որ ալ գրէր, ամենայն զգուշութեամբ։

րիտ ստոյիկեան եւ գործնական բան մ'ունի։ Երկուքն ալ կը պաշտեն ազգային անկախութեան գաղափարը։ բայց Սերպը կը նկատէ զայն իրրեւ նպատակ մը որուն համար պէտք է կռուիլ։ մինչ Պուլկարը կը նկատէ զայն իրրեւ առաջիկայ մը զոր պէտք է խաղաղապէս վայելել։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն նիստ ըրաւ երէկ ի Պատրիարքարան, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենագրութեամբ Գեր. Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի։

Ժողովն զբաղեցաւ գլխաւորաբար Կեդր. Վարժարանի և Պատրիարքարանի վերաբերեալ եւմական գործերով և այլեւայլ յարաբերական խնդիրներով։ Ժողովոյ որոշումները պիտի հրատարակենք մեր երկուշաբթի աւուր թուով։

Կը լսուի թէ Տիվրիկի Վագըֆի Հոգաբարձութեան և գիւղացւոց մէջ անհամաձայնութիւն մը կայ։ Գիւղացիք բողոքելով թէ Հոգաբարձութիւնը չուզեր օգնել գիւղական վարժարանին, թէ Վագըֆի եկամուտներն անօգուտ տեղը կը մսխէ և իր գործառնութեանց մէջ ապօրէն ընթացք մը կը բռնէ, խնդրած էին որ Տիվրիկի Վագֆներու Միութեան կարգադրի Պոլսոյ Պատրիարքն և այժմեան Հոգաբարձութիւնն իր պաշտօնէն հրաժարի։ ուստի, քան որոշման Բաղ. Ժողովոյ, Պատր. Գեր. Փոխանորդ Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատարի օգնականին, նախընթաց օր Սօղրուճճը Խանն երթալով ուղեց Հոգաբարձութեան սենեակը բանալ և տեղեկութիւնը քննել, բայց Հոգաբարձութեան անդամք և սոցա համախոհք դիմադրեցին։ Գեր. Փոխանորդ Հայրը ցաւալի դէպքերու տեղի չտալու համար, եւս կեցաւ և իրողութիւնը Բաղ. Ժողովոյ երէկի նստին ծանոյց բերանացի կերպով։

Ուսումնական Խորհուրդն իւր Զ. նիստն ըրաւ երէկ ի Գալատիա, ատենապետութեամբ Իբրահիմեան Կարապետ էֆէնտիի, և հետեւեալ որոշումները տուաւ։

Ա. Զբաղեցաւ Նախորդ Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ պատրաստեալ ուսմանց Ծրագրով, զոր Վարչութիւնն յղած էր ի նկատառում։

Բ. Մինչեւ ընկերութեանց վիճակութեան և երաշխաւորութեան վրայ՝ ուսուցչական արտօնագիր տուաւ Մեսրոպ ընկերութեանց Դարա-Քիլիսէի վարժարանի դասատու Պ. Յակոբ Խաչանեանի։

Դ. Նկատելով որ մայրաքաղաքիս թաղերէն ոմանք չունին իրենց վարժարանաց մասնաւոր հոգաբարձութիւն, որոշեց հրահանգ տալ այդ թաղերուն Խորհրդոյ որպէս զի հոգաբարձութիւն կազմեն։

Դ. Խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Ուսումնական Կանոնի մը հատատման վրայ։

Զբաղեցաւ նաև կարգ մը ընթացիկ խնդիրներով։ Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր ի Գալատիա։

Եօզգատի քաղաքական ժողովը Արժ. Տ. Յովհաննէս քահանայն տեղւոյն առաջնորդ. տեղապահ ընտրած լինելով, նորա պաշտօնին վաւերացումը խնդրած է Ազգ. Կեդ. Վարչութենէն։

Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ, գիւղին Ս. Ներսիսեան ազգ. երկսեռ վարժարանին տօնին առթիւ, Ամեն. Խրիմեան Սրբազան հանդիսաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ վաղն առաւօտ ի Ս. Մատիքանոս եկեղեցւոյ։

Թեւ վերջերս Աստափազարի նկատմամբ Նիկոմիդիայէն Աբէ-Եէի գրուած նամակ մը կը ծանուցանէր թէ «Բողոքական Միսիոնարը Աստաբազար պիտի փոխադրեն Պարիզպակի մէջ ունեցած աշխատանքի վարժարանին», այլ Պարիզպակէն մեզ գրուած նամակ մը կ'ըսէ թէ վարժարանը արդէն հաստատուած է, բայց ոչ թէ Միսիոնարաց ձեռամբ։ որովհետեւ Աստափազարի Հայուհեաց գիշերօթիկ վարժարանը բնիկ համազգային հաստատութիւն մ'է, առանց կրօնի խարութեան, ընդ խնամակալութեամբ տասը բնիկ պատուաւոր և կարող անձանց և ընդ անօրինութեամբ տեղւոյն Հայ-Աւետարանաց երէց Պատ. Աղէքսանդր Ճէճիգեանի։

«Հեռաւոր Հայ մը» Աբէ-Եէի Վարչութեան ձեռամբ հետեւեալ նուէրներն կը խրկէ։

Մէկ անգլիական ոսկի Միացեալ Ընկ. Հայոց, մէկ անգլ. ոսկի Ազգ. Հայուհեաց Ընկերութեան, մէկ անգլ. ոսկի Ազգ. Հիւանդանոցի և մէկ անգլ. ոսկի եւս Սամաթիոյ եկեղեցւոյ շինութեան։

Կը խնդրուի սոյն հաստատութիւնները որ բարեհաճին բնակագրերն Աբէ-Եէի Խմբագրատունը ներկայացնելով գումարն ստանալ։

Գուզկունճուգի Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ հոկտեմբեր 5ի շաբաթ առաւօտուն, գիւղին եկեղեցւոյն դրան առջեւ նորածին մանկիկ մը գտնուելով, փաթաթած էր մկրտել տալ զայն և յանձնել ստնտուի մը որոյ քով կը գտնուի ցարդ։ Արդ, յիշեալ Խորհուրդն հրաւէր կը կարդայ, որ եթէ յիշեալ մանկիկը որդեգրել փափաքող կը գտնուին, հաճին իրեն դիմել ի Խորհրդարանն Գուզկունճուգի, ամեն օր, առաւօտեան ժամ 3էն 4։

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց խնամօք, Պ. Նիկողայոս Յէր Ղեւոնդեանցի յօրինած ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ ին չորրորդ և վերջին հատորին երկրորդ տպագրութիւնն հրատարակուած է Պարիզզսանեան տպարանէն։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

12 Հոկտեմբեր

ԱԶԳ. ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ Օտար ուսուցիչք Հայ վարժարանաց մէջ։

ՊԱՏՐԱԿԱՆ Նախնի Արուեստներ և Զբաղաշտի Կրօնքն։

(7. Յաւանք դէպ արեւմուտս կը գաղթեն։ — Իրանական արեւոց առասպելաբանութիւնը։ — Ձեմշիտ — Զոհակ — Քանէն եւ Թերիտան։ — Կապեալ Նուիրական գրոշակն։ — 8. Իրանաց եւ Թուրանաց մէջ կռիւ։ Այս ժամանակամիջոցին ընկերական կարգաւորութիւնք։ — 9. Զրադաշտական ըսուած կրօնիկ վերանորոգումն։ Իւր անձնաւորութեան վրայ տեղեկութիւն չկայ։ Զրադաշտական կրօնից հնութիւն։ — 10. Իւր ծնունդն ի Բակտրիայ։ — Զրադաշտի վրայ եղած հրաշալի պատմութիւններն ժամանակաւ յետնագոյն մատենագրաց մէջ միայն կը տեսնուին։ — 11. Զրադաշտի կոչուած Նուիրական գրքերն։)

ԳԻՏԱԿԱՆ Զարգացիտական զուարճալիք։ — Երկու յառաջադրութիւնք։ — Բոլորմոսի հաւկիթը — Ապացուցութիւնք։ — Մարդուս մազերու թիւը։ — Պ. Գէորգ — Բռիտթ։ — Ամառաջրկութիւն մը։ (պատկ.) Մ. ՏՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Դեւ-բարեհաճանալի դասեր գործնական Առողջապահութեան վրայ — Մարսողութիւն (Դաս Ա.) ՏՕՔԹՈ. Ռ. ՌՈՊԷՆՍՈՆ

ՎԷՊ Ոսկեղէն գաւազան։ Զինական Պատմութիւն մը։ (Շար. և վերջ)։ (Թարգմ. Անդրանիկ Գ. Յ. ՁՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՊՈՒՆԿԱԿԱՆ։ Պարարաջ (Դաւառական բանաստեղծութիւն)։ Հաւաքեց Յ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ԴԱՍԱԿԱՆ Նոր ընկերութիւն մը։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ Թէ մարդ ինչպէս կը շեղի երբ աչքը կապուած քալէ (ՏՀԻ ՆԷՅՁԸ)

ՔԱՂՈՒՈՒԾ ՇԱՒ։ ԼՈՒՅՍ Արտաքին, Ներքին, Ազգային։

ՍԻՊՈՅԼԷ ԵՒ ՄԱՐԻ (Կղզվին որ Մոնթերէն)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նախարարաց Խորհուրդն այսօր յարատեւորդ նիստ կը գումարի Եգիպտոս զրկուելիք օսմանեան պատուիրակին անուանման խնդրոյն զբաղելու համար, յետ որոյ իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ ի վաւերացումն։

Սրբ Ուղղի ուղեւորութիւնն յետաձգուած է մինչ ի վաւերացումն Նախարարաց Խորհրդոյ տեղեկագրին։

Պէրլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք պէյ՝ Պիրէնէն մայրաքաղաքս հասնելով երէկ, անմիջապէս կայսերապետը գնաց և իւր չնորհակալութիւնները մատոյց յոտս կայսերադահոյից։

Ա. Բռատքին գործոց Նախարարվեսմ Սայիտ փաշա հինգշաբթի օրը ժամը 4ին կայս. պալատն հրաւիրուելով, մինչև ժամ 8 կարեւոր խնդրով զբաղեցաւ և ապա իւր պաշտօնատեղին գնաց։

Անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սրը Ալֆրէտ Սանթիսն նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Ցատեան Վսեմ. Յարութիւն էֆէնտիի հետ։

Կրթական Նախարարութեան Մէջթուպճի Խալիտ պէյ իւր պաշտօնէն հրաժարած է։

Սերպիական օսմանեան դեսպան Խալիտ պէյ թէհրանի օսմ. դեսպան անուանման առթիւ Բ. Դուռը պարսկական կառավարութեան հաւանութիւնը խնդրած է, բայց ոչ է պատասխան չէ ստացած դեռ։

Պէկրատի օսմանեան նորընտիր դեսպան Զիա պէյ հրման ստացաւ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորիլ, որպէս զի Պէլկրատի դեսպան Խալիտ պէյ ետ կարենայ Կ. Պոլիս դալ։

Յունաստանի թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանի երրորդ աստիճանը շնորհած է. երբեմն Աթէնքի և այժմ Տիրիսի օսմ. հիւպատոս Հասիպ էֆէնտիի։

Բէռլինէ Լոյս լրագրոյ մէկ թղթակիցն՝ Բաղուայի երկրագործական հաստատութեան մը տնօրէն Պ. Անասիասօֆէն հեռեւեալ տեղեկութիւններն ստացած է Պուլկարական շարժման սկզբնաւորութեան վրայ։

Պ. Բարավէլով՝ որ կանոնաւոր յարաբերութեան մէջ էր յեղափոխական մասնախմբոց հետ, ուղեց որ Ալեքսանդր իշխանն ինքն իսկ յարի Միութեան դատին։ Հետեւաբար, սա անհերքելի է թէ գարունէն իվեր Իշխանը տեղեակ էր պատրաստուած գործողութեանց, թէև չէր կրնար իւր հաւանութիւնն յայտնել։ Անգլիէն վերադարձին միայն, առաջարկեցին նմա՝ կամ Միութեան յարիլ և կամ իւր գահը թողուլ Ցանիմարքայի թագաւորին որդւոյն Վալտէմար իշխանին։

Յարմեամ իշխանն որոշեց շարժման գլուխ անցնիլ, սակայն կ'ըսուի թէ նախ Անգլիոյ հաւանութիւնը խնդրեց զոր ստացաւ եւ կ'ըսուի թէ այն ժամանակ իրեն եղած խոստմանց պատճառաւ է որ անգլիական գործակատար Պ. Լասսել Փիլիպէ կը գտնուի այժմ։

Ալեքսանդր Իշխանն Աւստրիա ուղեւորելէ առաջ, ըսած է «վերադարձիս, նուէր մը պիտի ընեմ հայրենեացս»։ Արդ, երբ Ֆրանս եղբէգ կայսեր հետ եղաւ ի Բիլբէն և երբ Պ. Կիրսի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ ի Ֆրանսէէնսպատ, արդէն գիտէր թէ ինչեր տեղի պիտի ունենային։ Միւս կողմէ, իշխանն այնքան անկեղծ, սքանչարաց բնաւորութիւն մ'ունի և չկրնար ծածկել իւր զգացումներ, որ կարելի չէ ենթադրել թէ լուսութիւն պահած լինի։ Հետեւաբար, Պ. Կիրս տեղեակ էր անշուշտ Արեւ. Բուլկարիի ապագայ անցից, և եթէ այդ անցքեր տեղի ունեցան, պատճառն այն է որ Պ. Կիրս՝ Ալեքսանդր իշխանին զգացնել չէր տուած անոնց անպատեհութիւնները։ Կրնայ լինիլ որ Զարբ անտեղեակ լինէր պատրաստուած շարժման, վասն զի նա միշտ անձնապէս փափաքած է որ Վալտէմարի իշխանը Պուլկարիոյ գահուն վրայ բարձի։

Գահիրէի հելլենական նորընտիր գործակատար Պ. Պուպուլիս Ամէնէն կոչուեցաւ ուր կ'ներեւի թէ պիտի վերստանձնէ ծոլոյն նախարարի պաշտօնն որ բաց մնացած է Պ. Բօմայի հրաժարմամբ։

Պ. Արկիրօբուլօ՝ հելլենական նախորդ գործակատարն ի Լոնտոն, գիւանագիտական ասպաբէզէն ճանրուեցաւ, որովհետեւ ներկայ գտնուած էր Պ. Թրուգուբիի նախագահութեամբ գումարեալ Մելթինկի մը։

Ա.յս վերջին տնօրէնութիւն՝ որոյ խստութիւնը գուցէ ծայրայեղ երեւի, կը հաստատէ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կեցած բարւոք յարաբերութիւնները, զոր խանգարելու բնութիւն մ'ունէին Պ. Թրիքուբիի յայտարարութիւնք։

Լոնտրայի գերմանական դեսպանի պաշտօնն Հաֆֆելտ կոմսին յանձնուելուն պատճառ կը կարծուին Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ տեղի ունեցող ծանրակշիռ իրողութիւնք, ինչպէս և եգիպտական խնդիրը լուծելու սարդոկան հարկն։ Ա.յս երկու խնդրոց մէջ ալ մեծ դեր ունի Անգլիա, որոյ այս աշխարհաւարութեան օ՛չ ոք կարող է աւելի ի գլուխ կանգնել քան Հաֆֆելտ կոմսն որ երկար ժամանակ Կ. Պոլսոյ դեսպանութիւնը վարած լինելով, քաջահմուտ է արեւելեան գործոց։

Աստանայի նահանգին կեդրոնական նորընտիր Նայիպ՝ Խալիտ պէյ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Լէռնէրէ կը ծանուցանէ թէ քանի մը գունդ զօրք զրկուեր են Խուզիկանի և Պուլանըքի քիւրդերուն դէմ՝ որք ապստամբեր են եղեր։

Կայս. զօրաբանակաց յատկացեալ ձիերու մէկ մասն երէկ Թրիէսթէն մայրաքաղաքս բերուեցաւ. չոգենաւն անմիջապէս Թրիէսթ վերադարձաւ մը նացեալ մասը բերելու համար։

Լոնտոնէն կը գրեն առ Կաֆէր Տէբլոմանկ.

Բազմաթիւ անգլիացի սպայք պատերազմական նախարարութենէն արտօնութիւն խնդրեցին իրենց ծառայութիւնները Վեհ. Սուլթանին ընծայելու, բայց մերժողական պատասխան ընդունեցան. այս բան արգելք չեղաւ սակայն որ հարիւրի չափ նգլիացի կամաւորք պատրաստուին օսմանեան բանակը մտնել։ Երբէք Թուրքիոյ դատն այսչափ ջերմութեամբ և համակրութեամբ պաշտպանուած չէր յԱնգլիա, քան որքան եղաւ Պէրլինի Դաշնագրոյն Պուլկարաց ձեռամբ բռնաբարուելէն ի վեր։

Անգլիացի պարտատերաց ներկայացուցիչ Պ. Սվոֆիլտ նախընթաց օր Բէյրութ գնացած էր Արուեստական-դէսն այցելելու, Վիէննա վերադարձեր է ուր մտադիր է մնալ քանի մը շաբաթ։

Բէյրութէ Լոյս լրագրոյ մէկ թղթակիցն՝ Բաղուայի երկրագործական հաստատութեան մը տնօրէն Պ. Անասիասօֆէն հեռեւեալ տեղեկութիւններն ստացած է Պուլկարական շարժման սկզբնաւորութեան վրայ։

Պ. Բարավէլով՝ որ կանոնաւոր յարաբերութեան մէջ էր յեղափոխական մասնախմբոց հետ, ուղեց որ Ալեքսանդր իշխանն ինքն իսկ յարի Միութեան դատին։ Հետեւաբար, սա անհերքելի է թէ գարունէն իվեր Իշխանը տեղեակ էր պատրաստուած գործողութեանց, թէև չէր կրնար իւր հաւանութիւնն յայտնել։ Անգլիէն վերադարձին միայն, առաջարկեցին նմա՝ կամ Միութեան յարիլ և կամ իւր գահը թողուլ Ցանիմարքայի թագաւորին որդւոյն Վալտէմար իշխանին։

Յարմեամ իշխանն որոշեց շարժման գլուխ անցնիլ, սակայն կ'ըսուի թէ նախ Անգլիոյ հաւանութիւնը խնդրեց զոր ստացաւ եւ կ'ըսուի թէ այն ժամանակ իրեն եղած խոստմանց պատճառաւ է որ անգլիական գործակատար Պ. Լասսել Փիլիպէ կը գտնուի այժմ։

Ալեքսանդր Իշխանն Աւստրիա ուղեւորելէ առաջ, ըսած է «վերադարձիս, նուէր մը պիտի ընեմ հայրենեացս»։ Արդ, երբ Ֆրանս եղբէգ կայսեր հետ եղաւ ի Բիլբէն և երբ Պ. Կիրսի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ ի Ֆրանսէէնսպատ, արդէն գիտէր թէ ինչեր տեղի պիտի ունենային։ Միւս կողմէ, իշխանն այնքան անկեղծ, սքանչարաց բնաւորութիւն մ'ունի և չկրնար ծածկել իւր զգացումներ, որ կարելի չէ ենթադրել թէ լուսութիւն պահած լինի։ Հետեւաբար, Պ. Կիրս տեղեակ էր անշուշտ Արեւ. Բուլկարիի ապագայ անցից, և եթէ այդ անցքեր տեղի ունեցան, պատճառն այն է որ Պ. Կիրս՝ Ալեքսանդր իշխանին զգացնել չէր տուած անոնց անպատեհութիւնները։ Կրնայ լինիլ որ Զարբ անտեղեակ լինէր պատրաստուած շարժման, վասն զի նա միշտ անձնապէս փափաքած է որ Վալտէմարի իշխանը Պուլկարիոյ գահուն վրայ բարձի։

Գահիրէի հելլենական նորընտիր գործակատար Պ. Պուպուլիս Ամէնէն կոչուեցաւ ուր կ'ներեւի թէ պիտի վերստանձնէ ծոլոյն նախարարի պաշտօնն որ բաց մնացած է Պ. Բօմայի հրաժարմամբ։

Պ. Արկիրօբուլօ՝ հելլենական նախորդ գործակատարն ի Լոնտոն, գիւանագիտական ասպաբէզէն ճանրուեցաւ, որովհետեւ ներկայ գտնուած էր Պ. Թրուգուբիի նախագահութեամբ գումարեալ Մելթինկի մը։

Ա.յս վերջին տնօրէնութիւն՝ որոյ խստութիւնը գուցէ ծայրայեղ երեւի, կը հաստատէ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կեցած բարւոք յարաբերութիւնները, զոր խանգարելու բնութիւն մ'ունէին Պ. Թրիքուբիի յայտարարութիւնք։

Լոնտրայի գերմանական դեսպանի պաշտօնն Հաֆֆելտ կոմսին յանձնուելուն պատճառ կը կարծուին Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ տեղի ունեցող ծանրակշիռ իրողութիւնք, ինչպէս և եգիպտական խնդիրը լուծելու սարդոկան հարկն։ Ա.յս երկու խնդրոց մէջ ալ մեծ դեր ունի Անգլիա, որոյ այս աշխարհաւարութեան օ՛չ ոք կարող է աւելի ի գլուխ կանգնել քան Հաֆֆելտ կոմսն որ երկար ժամանակ Կ. Պոլսոյ դեսպանութիւնը վարած լինելով, քաջահմուտ է արեւելեան գործոց։

Աստանայի նահանգին կեդրոնական նորընտիր Նայիպ՝ Խալիտ պէյ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Լէռնէրէ կը ծանուցանէ թէ քանի մը գունդ զօրք զրկուեր են Խուզիկանի և Պուլանըքի քիւրդերուն դէմ՝ որք ապստամբեր են եղեր։

Կայս. զօրաբանակաց յատկացեալ ձիերու մէկ մասն երէկ Թրիէսթէն մայրաքաղաքս բերուեցաւ. չոգենաւն անմիջապէս Թրիէսթ վերադարձաւ մը նացեալ մասը բերելու համար։

Լոնտոնէն կը գրեն առ Կաֆէր Տէբլոմանկ.

Բազմաթիւ անգլիացի սպայք պատերազմական նախարարութենէն արտօնութիւն խնդրեցին իրենց ծառայութիւնները Վեհ. Սուլթանին ընծայելու, բայց մերժողական պատասխան ընդունեցան. այս բան արգելք չեղաւ սակայն որ հարիւրի չափ նգլիացի կամաւորք պատրաստուին օսմանեան բանակը մտնել։ Երբէք Թուրքիոյ դատն այսչափ ջերմութեամբ և համակրութեամբ պաշտպանուած չէր յԱնգլիա, քան որքան եղաւ Պէրլինի Դաշնագրոյն Պուլկարաց ձեռամբ բռնաբարուելէն ի վեր։

Անգլիացի պարտատերաց ներկայացուցիչ Պ. Սվոֆիլտ նախընթաց օր Բէյրութ գնացած էր Արուեստական-դէսն այցելելու, Վիէննա վերադարձեր է ուր մտադիր է մնալ քանի մը շաբաթ։

Դեսպան Սըր Հուայդ էֆէնտի հետ, Պէրլինի Դաշնագրոյն համաձայն Պուլկարիոյ հարկին կարգադրման վրայ խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ։ Նմանապէս խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Օսմ. Ընդհանուր Պարտուց մէջ՝ Սերպիոյ, Յունաստանի և Բարատաղի ինկած բաժնին կարգադրութիւնն որոյ մասին Անգլիա պիտի օգնէ Թուրքիոյ։

«Վառնայի եւ Ռուսճուգի «Հայրենասիրաց» Ընկերութեան գլխաւոր անդամք տեսակցութիւններ ունեցան Պ. Ուիթէլքրի հետ, որ Պուլկարիա կ'ուղեւորի իբր Թղթակից Թայմսի։

«Պ. Ուիթէլքրը համակրութեամբ լսեց և արձանագրեց Ընկերութեան գործունէութիւնն և ցարդ ձեռք բերած յաջող արդիւնքն։

«Հայրենեաց իրաւանց պաշտպանութեան Մասնախումբն» շրջաբերական մը կը պատրաստէ Եւրոպական տէրութեանց ուղղեալ։

Դարձեալ նոյն լրագրի Հոկ. 21ի թիւէն

«Հայրենեաց իրաւանց պաշտպանութեան Մասնախումբն» չնորհակալութիւն քուէարկեց առ Պ. Ուիթէլքրի՝ թղթակից Թայմսի ի Պուլկարիա, որ Ռուսճուքէ առ Թայմս ուղղեալ հեռագրով մը Անգլիական ազնիւ ժողովրդեան ուշադրութիւնն հրաւիրեց Վառնայի Հայրենասիրաց ընկերութեան վրայ։

«Ա.յս առթիւ Պ. Ուիթէլքրի ուղղեալ ուղերձը կը խնդրէ որ Թայմսի թղթակիցը շարունակէ զիւր համակրութիւն այս տարաբաղդ մարտիրոսներուն նկատմամբ՝ որոց, ի լրումն դժբաղդութեան, մինչեւ իսկ արդիւնալ է գանգատ բառնալ իրենց տառապանաց համար։

(Մանրէոր Օրէնդրելէն քաղուած)

Քարիզէն տրուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ անկիւ-ֆրանսական նաւատորմ մը պիտի գայ Դարդանէլի բերանն, հսկելու համար որ և է չխոթութեան վրայ որ կրնայ ծագիլ ի Յունաստան։ Լորտ Սայիզպերիի և Ռուսիոյ յարաբերութիւնք լոյժ գոհացուցիչ են։ Երկու Դահլիճք համաձայն են թէ պէտք չէ միջամտել, եթէ Սերպիացիք և Յոյնք Եւրոպական Թուրքիոյ հողերը մտնելու սխալը գործեն։ Դերմանիա և Աւստրիա եւս նոյն որոշումը տուած են։ Ա.յսու հանդերձ ինչ ինչ պատրաստութիւնք կը տեսնուին Աւստրիոյ կողմէ՝ ի Գալտիա, և Ռուսիոյ կողմէ՝ ի Պեսարապիա, սակայն զինուորական այս համախմբումները պէտք է վերագրել այն ընդհանուր երկիւղն զոր կրգան երեք կայսրութիւնք Անգլիոյ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց մերձեցման առթիւ։ Պատրաստութիւնք կը տեսնուին այն պատահականութեանց համար որք կրնան ծագիլ Պ. Կլատստոնի վերստին պաշտօնի կոչուելէն և այն քաջալերութենէն զոր ազգատակաց նախարարութիւնը կրնայ տալ Պալքանեան Թերակղզւոյն խռովարարաց։ Եւրոպական մեծ դաշինքիզ բացորոշ բացատրութիւններ տուած են այս առթիւ։

(Մանրամասն)

Էֆէնտի Կարնոյ թղթակիցը կը գրէ թէ քաղաքին ամրութիւնք սպառազինուելու վրայ են։ Պաշտպանողական ուրիշ բոլոր աշխատութիւնք բարձի թողի եղած են։

Պահեստի զօրքերն ի գէն չեն կոչուած, բայց այդ զօրաց սպայք հրման ստացած են պատրաստ գտնուիլ, եւ ամեն օր կրթութիւններ կը կատարեն կանոնաւոր բանակին մէջ։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հարկ եղած յանձնարարականներն յանձնեց այն պաշտօնատարաց՝ որք գաւառները պիտի երթան մարդահամարի գործողութիւնները քննելու համար՝ որպէս զի կոսակալք կարելի եղած դիւրութիւնն ընծայեն այս մասին։

Մանրէոր իւր երէկի թուով հետեւեալ կերպիւ կ'ամփոփէ իրաց արդի կացութիւնը։

Արեւ. Բուլկարիի, Պուլկարիոյ և Սերպիոյ վիճակին վրայ նորագոյն տեղեկութիւնք կը պակսին։ Հեռագրական գործակալութեանց լռութիւնը բնականաբար պէտք է սապէս մեկնուի թէ, Պալքանեան գաւառաց մէջ նոր դէպք մը չէ պատահած։ Թղթատարական և հեռագրական յարաբերութեանց վերակսին ցոյց կուտայ թէ Փիլիպէի առաժամայ կառավարութիւնը դադրած է իւր գերն իրաւի առնելէ և բմբռնած է թէ ժամանակը ունայն վատնած էր։ Պ. Ս.թրանօֆի և իւր պաշտօնակիցք անտարակոյս կը դողան, տեսնելով որ Դեսպանախորհուրդ մը կոչուած է փութացնել ընդհանուր հաշուոց կարգադրութեան ժամն։ Այդ պարոնայք տեսակցութիւն մ'ունենալով անգլ. դեսպան Սըր Հուայդի հետ, Պէրլինի Դաշնագրոյն համաձայն Պուլկարիոյ հարկին կարգադրման վրայ խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ։ Նմանապէս խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Օսմ. Ընդհանուր Պարտուց մէջ՝ Սերպիոյ, Յունաստանի և Բարատաղի ինկած բաժնին կարգադրութիւնն որոյ մասին Անգլիա պիտի օգնէ Թուրքիոյ։

«Վառնայի եւ Ռուսճուգի «Հայրենասիրաց» Ընկերութեան գլխաւոր անդամք տեսակցութիւններ ունեցան Պ. Ուիթէլքրի հետ, որ Պուլկարիա կ'ուղեւորի իբր Թղթակից Թայմսի։

«Պ. Ուիթէլքրը համակրութեամբ լսեց և արձանագրեց Ընկերութեան գործունէութիւնն և ցարդ ձեռք բերած յաջող արդիւնքն։

«Հայրենեաց իրաւանց պաշտպանութեան Մասնախումբն» շրջաբերական մը կը պատրաստէ Եւրոպական տէրութեանց ուղղեալ։

Դարձեալ նոյն լրագրի Հոկ. 21ի թիւէն

«Հայրենեաց իրաւանց պաշտպանութեան Մասնախումբն» չնորհակալութիւն քուէարկեց առ Պ. Ուիթէլքրի՝ թղթակից Թայմսի ի Պուլկարիա, որ Ռուսճուքէ առ Թայմս ուղղեալ հեռագրով մը Անգլիական ազնիւ ժողովրդեան ուշադրութիւնն հրաւիրեց Վառնայի Հայրենասիրաց ընկերութեան վրայ։

«Ա.յս առթիւ Պ. Ուիթէլքրի ուղղեալ ուղերձը կը խնդրէ որ Թայմսի թղթակիցը շարունակէ զիւր համակրութիւն այս տարաբաղդ մարտիրոսներուն նկատմամբ՝ որոց, ի լրումն դժբաղդութեան, մինչեւ իսկ արդիւնալ է գանգատ բառնալ իրենց տառապանաց համար։

(Մանրէոր Օրէնդրելէն քաղուած)

Փարիզէն տրուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ անկիւ-ֆրանսական նաւատորմ մը պիտի գայ Դարդանէլի բերանն, հսկելու համար որ և է չխոթութեան վրայ որ կրնայ ծագիլ ի Յունաստան։ Լորտ Սայիզպերիի և Ռուսիոյ յարաբերութիւնք լոյժ գոհացուցիչ են։ Երկու Դահլիճք համաձայն են թէ պէտք չէ միջամտել, եթէ Սերպիացիք և Յոյնք Եւրոպական Թուրքիոյ հողերը մտնելու սխալը գործեն։ Դերմանիա և Աւստրիա եւս նոյն որոշումը տուած են։ Ա.յսու հանդերձ ինչ ինչ պատրաստութիւնք կը տեսնուին Աւստրիոյ կողմէ՝ ի Գալտիա, և Ռուսիոյ կողմէ՝ ի Պեսարապիա, սակայն զինուորական այս համախմբումները պէտք է վերագրել այն ընդհանուր երկիւղն զոր կրգան երեք կայսրութիւնք Անգլիոյ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց մերձեցման առթիւ։ Պատրաստութիւնք կը տեսնուին այն պատահականութեանց համար որք կրնան ծագիլ Պ. Կլատստոնի վերստին պաշտօնի կոչուելէն և այն քաջալերութենէն զոր ազգատակաց նախարարութիւնը կրնայ տալ Պալքանեան Թերակղզւոյն խռովարարաց։ Եւրոպական մեծ դաշինքիզ բացորոշ բացատրութիւններ տուած են այս առթիւ։

(Մանրամասն)

Էֆէնտի Կարնոյ թղթակիցը կը գրէ թէ քաղաքին ամրութիւնք սպառազինուելու վրայ են։ Պաշտպանողական ուրիշ բոլոր աշխատութիւնք բարձի թողի եղած են։

Պահեստի զօրքերն ի գէն չեն կոչուած, բայց այդ զօրաց սպայք հրման ստացած են պատրաստ գտնուիլ, եւ ամեն օր կրթութիւններ կը կատարեն կանոնաւոր բանակին մէջ։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հարկ եղած յանձնարարականներն յանձնեց այն պաշտօնատարաց՝ որք գաւառները պիտի երթան մարդահամարի գործողութիւնները քննելու համար՝ որպէս զի կոսակալք կարելի եղած դիւրութիւնն ընծայեն այս մասին։

Մանրէոր իւր երէկի թուով հետեւեալ կերպիւ կ'ամփոփէ իրաց արդի կացութիւնը։

Արեւ. Բուլկարիի, Պուլկարիոյ և Սերպիոյ վիճակին վրայ նորագոյն տեղեկութիւնք կը պակսին։ Հեռագրական գործակալութեանց լռութիւնը բնականաբար պէտք է սապէս մեկնուի թէ, Պալքանեան գաւառաց մէջ նոր դէպք մը չէ պատահած։ Թղթատարական և հեռագրական յարաբերութեանց վերակսին ցոյց կուտայ թէ Փիլիպէի առաժամայ կառավարութիւնը դադրած է իւր գերն իրաւի առնելէ և բմբռնած է թէ ժամանակը ունայն վատնած էր։ Պ. Ս.թրանօֆի և իւր պաշտօնակիցք անտարակոյս կը դողան, տեսնելով որ Դեսպանախորհուրդ մը կոչուած է փութացնել ընդհանուր հաշուոց կարգադրութեան ժամն։ Այդ պարոնայք

ԱԶԳ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը պատրաստ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ ի դիւրութիւն որսորդաց կասատատեալ կիրակիօրեայ ժամանակ կառքերուն այլ եւս դադրած է։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐՍԵՂ Ե. ԷՖԷՆԴԻԵԱՆ

ՇԻՆԵՄԻՔ ՄԵՐ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆ ԿԱՄ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻ

Իւսկիւտարի ազգային գերեզմանատան շրջապատի որմոց շինութեան առթիւ հեղինակուած տեղագիր, տրամաբանական ոճով գրուած, բացատրելէ յետոյ գերեզմանատան նուիրական կարեւորութիւնը, ապացուցանէ թէ Իւսկիւտարի գերեզմանատան մէջ թաղուիլ մեծանուն անձինքն եւ ջերմ հրաւէր կը կարդայ ամենուն՝ շինելու իւր գերեզմանատուն։ Կը բաղկանայ 60 էջէ, և մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ է Գալֆեան տպարանէն։ — Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով։

ՕՏԹԷՕՐ ԿՈՊԻՐԼԻ Կ. ՀԻՒՆԴԻՔԱՆ ՊԻՏԻՆԵՆԼԻ պատիւ ունի տա. նուցանել որդոյ հասարակութեան թէ իւր բանկիրութիւնը փոխադրած է ԲԵՐԱ, ՍԻՒԼԻՈՅՍ փողոց

Փոխառութիւն 1858)		
» 1862)	A.	26 20
» 1860)		
» 1863)	B.	15 20
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C.	15 22
» 1873)		

ԻՆՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուեցաւ	71 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ և	71 20
Կէս օրին	71 20

ԲԱԺԻՆՏՈՒՄԵՐ

Յօսիէֆէթ ֆէնէրալ	Գ. Կ.	Ընդ. Բ.	3 10
Քրէտիթ ֆէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 10
Պանք տը Ֆրանս	» »	» »	3 10
Յօս. Շահէ է վոլէօր	» »	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	» »	277 1/2
Բուլղարի երկաթուղի		Ֆր.	35 25
Օսմանիան տը Բրիտանիէ		»	—
Բամպեթուզի Լաբրիսի		»	56

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Ցամանեան ասկի	դրչ.	100
Ֆրանկնոց	»	87 27
Անգլիական ասկի	»	110 8
Բոլ Իմպերիալ	»	90 15
Քրէտիզ	»	51 12
Դուլչի Թրիթագրամ	»	9 22
» արծաթ	»	89 20
Ֆիորին	»	8 30
Մէտ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վենոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	98 10
Գլինկ	»	—
Թրիթագրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 23 Հոկտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկո.

Անգլ. քոնսոլիտ	100 5/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	14 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 1/2
» » » Ա.	27 1/2
» » » Բ.	15
» » » Գ.	14 1/2
Օգոստոս 1874	66
Փոխառութիւն 1877	78 3/4
Պանք Օսմանի	10
Ռուսական փոխառ. 1873	94 7/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիտ)	65
» առաձն. (բրիվիլէժիէ)	86
Տպրամ Անգլիէ	60 1/8
Տօսմնիթալ (փոխառ. Լոչիլտ)	86)*)
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխառնակալութիւն Բարիզի վրայ	25 386

Վիէննա, 23 Հոկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխառնակալութիւն Լոնտոնի վրայ	125 40
Օսմանեան երկաթուղի	18

Բարիզ, 23 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 0/0	109 65
» » 3 0/0	8 42 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ. բացուեցաւ	14 70
» » » գոցուեցաւ	14 62 1/2
» » Սերի Բ.	15 75
» » Գ.	14 60
Օսմանեան երկաթուղի	36 25
» Բեյրութի բամբեթուզիք	450
Պանք Օսմանի	503 75
Գրէտիթ Լիոնէ	525
» Ֆոնսիէ	1305
Բամբեթուզի Լիոնի	1245
Սուէզի ջրանցք	2012 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100
Իտալական Ռանթի	95 70
Եգիպտական միացեալ	327 50
Սպանիական (արտաքին)	56 1/8
Բրիտիշէ Թրիւզ	362 50
5 0/0 Հելլենական	— —
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 23 Հոկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 0/0	109 7 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ	14 60
Եգիպտական	28 75

Յ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ՓԱՐԻԶՈՒ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՆ

ԶԿԱՅԵՑԱԼ ՓԱՍՏԱԳԱՆ

Ողջ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՄԷՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Է-ֆէնտիի հետ ունեցած Ընկերութիւնը վերջերս լուծուած է, ներկայ ամսոյս սկիզբէն սկսեալ ընկերացած է ընդ

ՄԿՐՏԻՉ ԷՖ. ԱՍԱՍԵԱՆԻ

Ընկերութեան Գրասենեակը կը գտնուի Իզմիրլի-օղլու-խան, Թիւ. 2, Ղալաթիա։

ՕՏԱՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՄԵՋ

Կրօնական ժողովը սխալ մ'եւս գործեց։ Իւր վերջին նիստերէն մէյն մէջ նա որոշեց որ Պոլսոյ թաղի մը մէջ վարժարանի տընօրէն կարգուած Հայ երիտասարդ մը արձակուի պաշտօնէն որովհետեւ բողոքական է։ Պատճառը բացորոշ է եւ հետեւութիւնն ալ ոչ նուազ բացորոշ։ Քանի որ անհատ մը ազգաւ Հայ ըլլալովը իսկ պէտք է արտաքսուի Հայ ուսուցչական դասէն, ապա ուրեմն օտարազգի ուսուցիչը, որը կրնան բողոքական ըլլալ, հռոմէական ըլլալ, հրեայ ըլլալ, մահմետական ըլլալ եւ, բայց ոչ երբէք Լուսաւորչական՝ այս որոշումէ իսպառ դատապարտեալ են, եւ յանցաւոր է այն Հայը որ վարժարանի մը սեպհէն ներս օտարազգի եւ օտարակրօն պաշտօնեայ մը կ'ընդունի։

Ալ աւելի յանցաւոր են այն ծնողք, որք իրենց դեռահաս մանկան այր ու բէն սովորեցնելու համար կը յանդգնին այր կամ կին օտարազգի նախակրթիչ (Ինթիթիթէօր) մը ունենալ իրենց տան մէջ։ իսկ անոնք որ իրենց զաւակները օտար վարժարաններ կը խրկեն թէ Պոլսոյ մէջ եւ թէ յԵւրոպա՝ կախաղանի արժանի պէտք է համարուին։

Ահա՛ ինչ անժխտելի հետեւութիւններ ունի Կրօնական Ժողովոյ որոշումը։

Զարմանալի է մարդկային մտաւորական վիճակն որ սկսելով մոբր տղեկէն մինչեւ լուրջ եւ արդարաբար եկեղեցականը երբ կ'զգայ թէ յանցանք մը գործէ զայն, քաւելու համար չվարանիր աւելի մեծ յանցանք գործելու եւ վերոյիշեալը նոր օրինակ մ'է այս վիճակին։ Կրօնական Ժողովը կրնար ըսել. — «Այս ինչ օտարակրօն ուսուցիչը այն ինչ պարագային մէջ կրօնական զգացմանց հակառակ չարժեցաւ, վարժարանի մէջ այն ինչ օրն աշակերտաց բողոքականութիւն քարոզեց, եւ կամ թէ վարժարանէն դուրս այդպիսի դիտաւորութիւն մը ունենալն յայտնուեցաւ. ուրեմն կ'որոշեմ որ այդ պարոնը պաշտօն չվարէ Հայ վարժարանաց մէջ»։ Այսպիսի որոշում մը եթէ որուէր ո՛չ ոք կրնար մեղադրել Կրօնական Ժողովի մը որ յուզուած ըլլայ ազգ համար։ Բայց մեր Կրօն. Ժողովը, անհատական կամ մասնական խնդրոյ մը առթիւ նմանօրինակ որոշում մը տալու մէջ (թերեւս իրաւամբ) անպատեհութիւններ տեսնելով, ալ աւելի գործնական համարեց ընդհանուր սկզբունք դնել համայն օտարակրօն ուսուցչաց Հայ վարժարաններէ արտաքսումը։ Ցանցանքին փոքրը քաւելու համար յանցանքին մեծը գործեց եւ իրեն հակառակ եւ հակակարծիք ըրաւ ամեն լուսափոխ անձերն, ամեն ծնողներն որք իրենց զաւակաց օտար վարժարաններու մէջ եւ կամ օտար վարժապետներու ձեռօք կրթութիւն կ'ուտադեն, եւ ձախող կացութեան մէջէ դրաւ շատ մը Ազգային վարժարանաց Հոգաբարձութիւններն որք օտարազգի վարժապետներն արձակելով վարժարանին բարեկարգ վիճակն խանգարելու եւ կամ Կրօնական ժողովոյ որոշումն առ ոչինչ համարելու անխուսափելի վիճակին մէջ են։

Բայց անգամ մը լաւ քննենք խնդիրը։

Նախ՝ Ազգային Վարչութիւնը Ուսումնական Խորհուրդ մը ունի որոյ կը վերաբերին, ըստ Սահմանադրութեան Ազգային վարժարանաց վերաբերեալ բոլոր խնդիրները։ Կրօնական ժողովը միայն կրօնագիտութեան ուսման աւանդուելուն եղանակին եւ կրնայ միջամտել եւ ասկէ դուրս կատարելապէս իրաւասութենէն դուրս է այլ խնդրոց վրայ խորհիլ (նա մանաւանդ որ կրօնագիտութեան ուսուցման եղանակին մասին չատ գործ ունի Կրօնական ժողովը, ինչու որ Հայ կղերականներու մէջ իսկ կան այնպիսիք որ կրօնագիտութիւն սովորելու պէտք ունին ուսուցանելէ առաջ)։ Ուսումնական Խորհուրդը վարժարանաց մէջ ուսուցչաց եւ կամ անօրէններու պաշտօնի կարողութիւնն եւ անկարողութիւն դատելու կատարելապէս կարող է եւ ձեռնհաս։ Հետեւաբար եթէ այսօր Կրօնական ժողովը ուսուցչական պաշտօնեայ մը դադրեցնէ նորա կրօնքը պատճառ բռնելով, վաղը Տնտեսական Խորհուրդը ուրիշ պաշտօնեայ մը կը դադրեցնէ առարկելով թէ մխոլ է եւ աշակերտաց գէշ օրինակ կ'ըլլայ. յաջորդ օրը Եկմեան յանձնաժողովը տնօրէն մը ճանաչել կուտայ որովհետեւ տեսարակ բռնել չդիտէ. Դատաստանական Խորհուրդն կ'սուարկէ թէ անիրաւ դատ մը ունեցած է, եւ որ ի կարգին։ Ի՛նչ խառնաշփոթութիւնք չեն ծագիր այս տեսակ միջամտութիւններէ եւ Հայ վարժարանաց ուսուցչական խումբն արդէն նիւար եւ տկար, ի՞նչ արդիւնք կրնայ յառաջ բերել եթէ աջէն ձախէն հարուածներ տանայ։

Մեք այնպէս գիտենք եւ այնպէս պարտինք գիտնալ թէ Ուսումնական Խորհուրդ մը կարող է դատել թէ օտար կամ հայ ուսուցչական պաշտօնեայ մը բարոյական հանգամանքներն ունի՞ վարժարանի մը մէջ պաշտօն վարելու։ Եւ Կրօնական ժողովն թող վստահ ըլլայ որ հակառակ իւր սկզբնական տեսակէտին, նոյն իսկ Հայ լուսաւորչական ուսուցչաց մէջ կրնան գտնուիլ այնպիսիք որ աշակերտաց կատարեալ անբարոյականութիւն քարոզեն եւ մինչեւ իսկ անկրօնութիւն։ Կրօնական ժողովը ո՛չ կրնայ եւ ո՛չ պարտի հսկել այս տեսակ յանցաւորներու վրայ և առաւելապէս իրեն չվերաբերիր Հայ լուսաւորչականաց՝ օտար դաւանութեանց պատկանող անձերու հետ յարաբերութեանց մէջ կրօնական խնդիրներու նիւթ գտնել։

Ալ աւելի առաջ երթալով՝ ըստ մեզ չէ թէ միայն անվնաս է բողոքական եւ կամ հռոմէական ուսուցիչներ եւ կամ տնօրէններ ունենալ մեր վարժարանաց մէջ՝ այլ նաև այս ազատութիւնն անհրաժեշտ կը համարինք բարեկարգ եւ յառաջադէմ նախակրթարաններ եւ ուսումնարաններ ունենալու համար։

Վարժարանի մը համար, ինչպէս նաեւ ամեն գործի համար, պաշտօնէին խնդրուածն է գլխաւորապէս իւր արուեստին հմտութիւնը եւ ասկէ զատ բարոյական ու պարկեշտ եւ պատուաւոր ընթացք։ Երբ այս պայմանները ունի իւր անձին մէջ, հակառակ աշխարհի բոլոր Կրօնական Ժողովներու՝ հայր մի չվարանիր իւր զաւակը նորա յանձնելու։

Ենթադրենք թէ խնդրոյ նիւթ եղած որոշումն կէս առ կէս ի գործ դրուի։ Ո՛չ մի օտար դաստուս պիտի տեսնուի մեր վարժարանաց մէջ, եւ ո՛չ իսկ Հայ պաշտօնեայներ որք բողոքական կամ հռոմէական ըլլալու դժբաղդութիւնն ունին։ Բայց այն ատեն բողոքական եւ հռոմէական ազգայինք կատարելապէս իրաւունք պիտի ունենան «ԿԳԾՄԷ» իրենց տղաքները երբէք չխրկել մեր վարժարանները եւ թէ՝ օտար եւ թէ՝ Հայ ոչ-լուսաւորչական վարժարաններէն Հայ ուսուցչաց արտաքսումը յոյժ արդարացի վոխարինութիւն մը պիտի ըլլայ։ Հայոց ազգն ո՛չ այնքան հարուստ է ո՛չ այնքան զօրաւոր որ իւր տարբեր կրօնական դաւանութեանց բաժանումներու զանազան մասերն իրարմէ հեռու եւ անջատ պահելով կարենայ բան մը շահիլ։ Ամեն լուսամիտ եւ հեռատես անձինք կենսական օգուտներ կը տեսնեն բողոքական եւ հռոմէական ազգայնոց եւ մեր մէջ միշտ հաւերաշխ ընթացք մը, օր աւուր աւելի մտերմութիւն եւ աւելի միութիւն տեսնելու։ Եւ Կրօնական ժողովոյ որոշումն այս տեսակ քաղաքականութեան մը որքան հակառակ ըլլալը յայտնի է։ Երբ ազգային վարժարանաց վրայ հսկող Ուսումն. Խորհուրդ կայ, Թաղական Խորհուրդներ, Հոգաբարձութիւններ կան, այսքանը կը բաւէ մեզ անդորրութեան համար։ Կրօնական ժողովը կրնայ հա՛դարտ խղճիւ իւր գործերովը միայն զբաղիլ եւ նմանօրինակ որոշումներով ազգին մէջ ապադայ դժտութեանց սերմն չցանել։

(ՄԱՍԻՍ)

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Օրթագիւղ, 11 հոկտ.

Հարգ եւ օտարք։—Եսայի Պատրիարք։—Տիկին Ավլանվէրտի։—Նիկոդոս Թաշճեան եւ Երամեան։—Ազգային երաժշտութիւն։—Բամբռան յաջորդը։—Ուշադիրներու Թագաւորը։—Հայկերդութիւն մը յիշատակը։—Ազօթք մը։—Ռուս օրիորդի մը արկածները։—Մեր Պարոն կոտաբը։—Իզմիրի «Կաշչյ պառաւը»։

Եթէ մարդիկ միշտ սիրայօժար կը ծաղրեն անհատներու ցուցամոլութիւնը, սակայն ներողամիտ են այնմ որ կը կոչուի ազգային ցուցամոլութիւն։ Օտարին դրուատեան արժանանալու համար ազգաց անյագ տենչն ո՞վ կը դարմէ։ Մեր փոքր շրջանակին մէջ մենք եւս կը հպատակինք այս գրեթէ բնական օրինաց։ Գիտուեալ չէ՞ մեր ազգային անձնասիրութիւնն երբ կը տեսնենք որ օտար մամուլն իւր հեռագրաց, թղթակցութեանց եւ խմբագրականաց մէջ փոքրիկ անկիւն մ'ալ կը պահէ Հայոց Կաթողիկոսական հարցին, հարց մը զոր կը կարծէինք մեր զուտ սեփականութիւնն։

Ի՞նչ փոփոխում ժամանակի. երեսուն երկու տարի առաջ ճիշդ այս օրերս, հոկտեմբերին մէջ, եւրոպական մամուլը կը հրատարակէր Պօլսէն թղթակցութիւնք յորում կ'ըսուէր. «Հայոց Էջմիածնայ Կաթողիկոսն որոյ անունը Ալի է», եւ այդ անուամբ կը ճանչցուէր ո՞վ. — Ներսէս Կաթողիկոս, նա որ եթէ մեր օրերը լինէր, անշուշտ դիւցազներգութեան մը նիւթ պիտի մատակարարէր մեր գրիչներուն։ Այժմ մինթէ կարելի է՞ իսկ ըսել «Հայոց Կաթողիկոսն որոյ անունն է Մակարօֆ»։

Սակայն իրողութիւն մ'է թէ միշտ եկեղեցական դրօշակ մ'է որ կը ծածանի մեր վրայ եւ օտարք հեռուէն իրենց դիտակներովն այդ դրօշակը միայն կը նշմարեն։ սակայն այսքան բարեբաղդութիւն ունինք որ օտար դիտակներն ընդհանրապէս լաւատես են։

Շատ լաւ աչքը դիտած են օտարք հանգուցեալ Եսայի Պատրիարքն։ երբ նորա մահուան լուրն առինք, մեր աչքերուն առաջ կուգար այն պատկերն զոր գծած էին օտար գրիչք, ի մասնաւորի Պ. տը Վօկիւէ։ — Կը նկարէին զինքն իբր մին մարդկութեան այն տիպարներէն որք կը չիսթեն եւ կը խառնվեն մարդկային երեւակայութիւնը։ Կը ներկայացնէին զնա իբր արեւելեան ահեղ տիպար մը, պարթեւ կազով, պատկառազդեցիկ դիմքը, երկար ատեն թափառական յԵւրոպա եւ յԱմերիկա, քրտնաթոր վաստակած եւ ուր ուրեմն հասած փառաց գագաթնակէտն (.°)։ Բայց այդ մեծութեանց մէջ իբր մի արեւելեան իշխան ահ ու դողի մէջ է միշտ, միշտ կ'երնչի թէ բաժակը զոր կը ներկայեն իրեն արդեօք թունաւորից է։—

Մեր թարմ մոբերու վրայ խորին հետաքր թոյած էր երեւելի մատենագրի մը այդ փոպաքական նկարագրին և Եսայի Պատրիարքի մահուան օրն յիշեցինք թէ արդեօք ո՞րքան եւրոպական մոբեր անջինջ պահած են այդ բանաստեղծական տիպը։ Մենք ուրիշ յիշատակ չունէինք հանգուցեալ Պատրիարքէն։—

Ի բաց առեալ հնաւանդ վանականական համբաւն, ինչ որ յոյժ նպաստած է հայ անունի ծաւալման՝ այդ եղած է եկեղեցական դրօշակին հետ միասին—սիրո՛ւն հակադրութիւն—հայ կնոջ աչքն։ Ո՞րքան հետաքրքրական հաւաքածոյ մը պիտի ներկայացնէինք մեր ընթերցողաց եթէ կարենայինք ի մի հաւաքել այն ամէն վայելութիւնները զոր օտարք շռայլած են հայ կնոջ աղուոր աչքերու մասին։

Սակայն քան զայս աւելի հետաքրքրական է գուցէ գիտնալ թէ ի՞նչքան թիչ վկայութիւն կայ հայ կնոջ մոբի բարձրութեան մասին։

Մեծ հանգոյք մը զգացինք այն օրն երբ երկու երեք բարեկամներ կարդացինք—չատ տարիներ առաջ—Բարիզի լաւ թերթերէն միայն մէջ Պոլսոյ հայ կնոջ մը վրայ տրուած գովաբանութիւններ։ Ֆրանսացի գրագէտ մը անցնելով Պոլսէն կը հանդիպի սրահի մը մէջ տաղանդաւոր կնոջ մը որ զմայլում կ'ազդէ իրեն։ գրագէտը համոզուած է թէ այդ կինը եթէ Բարիզ ապրի մը ունենար, կարող պիտի լինէր յոյժ պատուաբեր դիրք մը ստանալ։—Դժբաղդաբար չէր յիշատակուած հայ կնոջ անունն։ Մեր հետաքրքրութիւնը չարժած էր—հետաքրքրութիւնը յատկութի՞ւն է թէ թերութիւն—և կարող եղանք որոնել և գտնել ծածուկ պահուած անունն, որ էր Տիկին Լիւի Ավլանվէրտի։ Մաքիս մէջ անկիւն մը այդ անունը պահուած էր և միայն այդ յիշատակով էր որ խորին ցաւ մը զգացի, երբ օտար երկրի մը վրայ—եթէ եւրոպական մայրաքաղաք մը երբեք օտար երկիր մ'է մնալու մոբերու համար—Տիկին Ավլանվէրտի վախճանած լինին իմացանք և կարդացինք Պ. Կարապետ Քարաքաշի պամբանական սրտայոյզ ճառը։

Ոչ մի սրտաքին յիշատակի հետ կապուած էր Նիկողոս Թաշճեանի անունը, բայց ազգային շատ քաջալեր յիշատակներէ անմեկին եղած է իւր անունը քառորդ դարէ ի վեր։ Մին «Գնար Հայկականի» հիմնադիրներէն, իւր սրտին ու մտքին մէջ կը գտնէր ուրախութեան և յուզման ոգեւորիչ շեշտեր որով թռիչ կուտար այն բանաստեղծական ներշնչմանց, որք 60ի երիտասարդութեան զգացմանց թարգմաններն էին։ Այդ բանաստեղծութեան, այդ երաժշտութեան խնամքներովը կ'աճէր ու կ'ուռճանայր այն ատենի պատանեկութիւնը, այժմեան երիտասարդութիւնը։ Ի՞նչ անոյշ են մեզ համար «Բերմանկութեան օրերի մը յիշատակն», որք օրերեցին մեր մանկութեան և պատանեկութեան օրերն։ Այսօր նախորդ երիտասարդութեան հետ մեր ջերմ վէմերու մէջ շատ անգամ խանդաղատանօք կը յիշենք թէ իրենք էին որք Երանեաններու, Թաշճեաններու հետ միասին շունչ և ոգի տուին մեզ։

Թաշճեան չեղաւ տարաբաղդ, ինչպէս Երանեան։ Սակայ դպրոցի կառավարիչ մ'էր Երանեան։ շատ անգամ իւր ներշնչանքն էն տաք միջոցին աշակերտներու աղմուկը կը խառնուէր իւր միտքը, խեղճ մարդը մէկդի կը նետէր գրիչը, կ'տանէր գաւազանը, լաւ ծեծ մը կուտար աշակերտաց, որով ինքն ալ կը հանդարտէր, բայց կը ցնդէր ներշնչումը։

Երանեան քիչ անգամ զուարթ էր. մը. խիթարանքն օդի մէջ կ'որոնէր. Թաշճեան խոժոռ կ'երեւէր, երեսը միշտ կախ, կարծէիր թէ մի դատան է, եւ սակայն երբ ատիթը կը ներկայանար տեսակցելու, ո՞րքան հեզամտայր, ո՞րքան ազնիւ եւ քաղաքավար կը գտնէինք զինքն։

Ի՞նչ է ազդի մը վիճակը, նոյնն է իւր երգերն. Երանեանի և Թաշճեանի երգերն արձագանք էին հայութեան սրտին, որ միշտ վշտալիր է, հեւեւաբար միշտ յուսալիր, միշտ մելամաղձիկ է, բայց մերթ զուարթ։

Ամէն ուրեք, ամէն վիճակի մէջ երգն ու բանաստեղծութիւնը մեր մխիթարն ու ապաւէնն եղած են։ Եթէ կարելի լինէր գրել մեր բանաստեղծութեան, մեր երաժշտութեան պատմութիւնն, սկսեալ Հայկազանց օրերէն, Գողթան երգերէն մինչեւ մեր օրերը պիտի պարզուէր պատմական փիլիսոփայութեան համար խորախորհուրդ աշխարհ մը։

Այժմ իւր նուաղեալ արձագանք այդ երգերու, իւր ժառանգ «փառազոչ բամբռան», կը մնայ սաղը Արարատայ ստորոտը, Գեղամայ լճի ափունքն, Ղարաղաղի լերանց վրայ, և աշխոյժ է յաջորդ Գողթան երգիչներու։

Բայց իւր այդ պարզութեան մէջ, իւր այդ ախորութեան մէջ, ի՞նչ սիրուն է աշխոյժն, ո՞րպէս ոգեւորիչ իւր սաղը։ Կը տեսնես այդ տղեկները, պատանեակներն՝ ոյք ի Թուսական Հայաստան ման կուգան քաղքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ, սաղն ի ձեռին, միշտ մրմնջելով. այդ թափառիկ երգիչներն հայաշխներ են։ Տխրանուագ թէ ուրախալի ամէն երգեր, ծորէնս աշխոյժն արձագանք կը գտնեն ամէն հայ տնակի և պալատան մէջ և կը կապեն միմեանց հետ ամէն հայ սրտեր։

Աշխոյժներու թագաւորն է, անվիճելի թագաւորն, այժմ ի Ռուսահայաստան, Աշխոյժն (երիտասարդ). Այդ Ալեքսանդրաբուլցի աշխոյժն սիրելի է ամէն հայու. իւր բանաստեղծութեանց հաւաքածոյն ամէն ձեռքերու մէջ է, խօսքերն ու եղանակներն ամէն բերնի ու սրտի մէջ։ Աշխոյժ ձիվան է ալեքսանդրաբուլցիի ոգեստով չէկ, կապոյտ աչերով միջահասակ մի անձ. երբ կը նստի սաղը կամ ֆէմանը ձեռքը, հոն յանկարծական կ'արտասանէ ինչ որ կը բղխի սրտէն։

Շատ անգամ Թիֆլիզ թատրոնի մէջ չը կայ ուրիշ երաժշտութիւն բայց եթէ Ճկնոնի երգերն։ Կը մտնէ թատրոն երկու ընկերներով այց մին սաղիսաս ունի, միւսը սաղ և ճկնոն ալ ֆման։ Կ'երգեն ու կը նուագեն. կը հանի վարագոյրը բացուելու վայրկեանը, և կը պատահի որ ծողովուրդը չուզեր տեսնել տեսարանն, աշխոյժն երգելը միայն լսել կ'ուզէ։

Աշխոյժ Ճկնոնի երգերն առաջին անգամ երեւան լսեցի։ Երիտասարդներն ուզած էին որ իրենց ետեւ միասին օր մը անցընեմ։ ժողովեցանք Սարդարի սքանչելի ագրի, բոլորեցանք սեղանի մը շուրջն, ուրախ զուարթ էինք, Կախէթու գինին կը տաքցնէր մեր գլուխներն. յանկարծ մեր է՛ն ուրախ միջոցին տխրայոյզ եղանակ մը մտախոհ և երաստղ ըրաւ զմեզ. ի՞նչպէս կարենամ առաջ բերել եղանակն. ահա՛ մի քանի խօսքերը միայն, որք սակայն իրենց բոլոր հըրապոյրը չունին, երբ չունին եղանակ.

Օտարի բնական գիտութիւններէ,
Իմ ծեր պապս տուած խրատը լաւ է.
Բարիզու կայսեր զարդարած գահերէ
Իմ քանդուած Անւոյ պատերը լաւ է։

Ով որ իւր ազգն ուրանայ
Երկու աչքը կուրանայ,
Ցեղտեալ ազգերուն նրման
Դրռնէ ի դուռ մուրայ նաւ։ (կրկնէ)

Վերջին խօսքերն իւր թառանչ կ'արձրկուէին ուժգին ամէն սրտերէ։ Այդ երգերովն, ազգային ուրիշ շատ երգերով ամենքս ոգեւորուած էինք. ոտիկանութեան պետին երկրորդն եկած էր անձամբ հսկել. բայց ոգեւորութիւնը միշտ մեծ էր, այնքան որ մինչեւ իսկ մոռցանք թէ սեղանէ մը կ'ելնէինք եւ երիտասարդք կուգային համբուրել զիս որպէս զի «այդ հանդարտները տանիմ Պոլսոյ իրենց եղբարց»։

Այսպիսի անձուկ շրջանակներէ դուրս ելնելով ազգային երգն օր մը ունեցաւ իւր ահեղ եւ վսեմ դերն, մինչեւ իսկ Թիֆլիզի ոտիկանութեան իրական երկիւղ ազդելու չափ։ Երեւակայեցէ՛ք ընդարձակ սրահներ, Գայիանեան վարժարանի մէջ, յորում չորս հարիւր հայ ազգիկունք ծնողաց դիր են. իրենց մօտ կուգան Անանեան վարժարանի երեք հարիւր ազգիկունք եւ նոքա ալ ծնողաց դիր լինին. ամենքը աչքերնին երկինք վերուցած, ձեռքերնին համբարձած են. անթիւ ժողովուրդ մը խռնուած է դպրոցին չորս կողմերն. որքան կարելի է աչքերը զօրել, Հայու բազմութիւն է։ Տխուր բօթեր կան, բօթեր որք մխիթարանք են, արիւն կը մտրակեն, բայց եւ այնպէս բօթեր են։ Լեռներու վրայէն, գետերու ափերէն հեռաւոր հառաչանքներու արձագանքները կը լսուին, ամեն հայ սրտեր «թունդ թունդ» եղած են. եօթն հարիւր անվեղ Հայ ազգիկունք կը պաղատին իրենց Աստուծոյն, եւ կ'երգեն.

Զայրը հեչեց . . . . .
Մութ մութ բանտերէ . . .
Հայոց լեռները . . . .
Թունդ թունդ եկան Հայոց սրտերը . .

Ա՜հ, այդ ազիկներ գալարող, սիրուը կտոր ընող մայլ երաժշտութիւնը։ Աշակերտ եւ ուսուցիչ, քահանայ եւ ժողովուրդ, ամէն աչքէ արցունք կը բղխէ, ամէն կողմէ եղեգարան ցնցում կայ, Թիֆլիզի ամէն կողմէ կարմ եւ պարարատ է ոստիկանութիւնը։ Անմեղութիւնը կ'ողբայ ազգային ճակատագիրն եւ այդ յիշատակմանքն, որ իւր երեկի «անվեհեր ազատասօս» բարեկամն յանկարծ Փէֆէէն փախած պօռատասօս կը տեսնէ։

Երեց կինը, պառաւը կը մնայ միայն քրիստոնեայ, ինչպէս որ Պ. Մամուրեան է միակ ազգասէր այժմ. խեղճ կինը կ'երթայ սարի մը գլուխն եւ բարձրանալն կը գոչէ այդ սարին դէմի գիւղերուն։ «Ամէնը տաճկացան, տէրտէրն ալ արաբ, եւ միայն մնացի Հայ քրիստոնեայ, յիշեցէք զիս ձեր աղօթքներուն մէջ։» — Այդ օրէն ի վեր յորդուց որպի ամէն շաբաթ իրիկուն երբ խուճկ կը ծխեն Ակնայ բարեպաշտներու ջրաղացներն ու շուկայն, ինչպէս երբեմն մեր տիկնայք, ռուս դպրոցի մը համար նուէր հաւաքելու անխափար ամէն ազգէ։—Ռուսք միշտ սիրալիր ընդունելութիւն գտած են հայերէն, ամէն անգամ որ նուէրի մը համար մեզ դիմած են։ Օր. Օգլօբլիս ուրախ զուարթ շուկայն կ'ելնէ։ Հայ խանութպաններն, հայ արուեստաւորներն իրենց արաբաքօտ խօսքով կերպարանքին ներքեւ միշտ բարի եղած էին Ռուսաց համար, բայց այսօր գըլխախին կախ առջեւնին կը նային։ Գլնուական օրիորդը կը ներկայացնէ գանձանակն. միակ պատասխան կ'առնէ. «Փարայ չկայ, Աստուած տայ»։—Այնն խանութ կարծես մեկ խօսք բրած են, ո՛չ մէկ կոպէկ, որ գրեթէ չորս փարայ է, կը գրուի գանձանակին մէջ։ Խեղճ աղջիկը շուարեալ, ամոթահար, կաս կարմիր կարած ետ կը դառնայ։—Այն կողմն ռամիկ ժողովուրդ է, ի՛նչպէ, և կ'երթայ Սօլօլակի, Թիֆլիզի այն փառաւոր մասն ուր կը բնակի գիւրակեաց և հարուստ Թիֆլիզցին։ Առաջին դուռը որ կը զարնէ օրիորդը մեծ ապարանքի մը դուռն է և յորում կը բնակի Թիֆլիսի հարուստ հայ վաճառականներէն մին։ Տան տէրը կը տեսնէ պատուհանէն իրեն եկող այցելուն, և անմիջապէս կը հրամայէ ծառային չբանալ դուռը. երբ զանգը կը հնչուի վաճառականն անձամբ վար կ'իջնէ և ամենայն քաղաքավարութեամբ ուրախ դիմօք կը բանայ դուռն և կ'ողջունէ օրիորդն հարցնելով թէ ի՞նչ կը բաղձայ։ Օրիորդն կը պատասխանէ թէ դպրոցի համար նուէր կը խնդրէ։

—Ո՞ր դպրոցի համար։

—Սուրբ Նինոյի Ջամիտէ՛ինեայի։

—Ո՞ւռ դպրոցի համար։ Մեր դպրոցները կը վախէք և կուգաք ձեր դպրոցներու համար փող խնդրել մեզմէ. անասօթ լիբբեր, կորի՛ք։—Եւ այս ըսելով ուժով մը դուռը խեղճ աղջկան երեսին կը խփէ, բոլոր սրան հայկական թոյնը դնելով այդ խփման մէջ։

Օրիորդի ձեռքերն ու ոտքերը կը կարկտին, այլ ևս չկրնար առաջ երթալ և անմիջապէս կը վերադառնայ տուն ու կ'երթայ Տօնտուքօֆի քով և պարապ գանձանակը գետին նետելով կ'սկսի լալ և պատմել թէ ի՞նչ փորձանքի հանդիպած է։ Տօնտուքօֆ կ'ըմբռնէ թէ ի՞նչ կը նշանակէ ժողովուրդի մը հոգին ի խոր խոցել, բայց և այնպէս ինքն ալ կրակ կը կտրի և Հայոց նոր ապտակ մ'ալ զարնելու կը պատրաստուի։

Կ'անդրադառնամ թէ վերստին բաւական զբաղեցայ Ռուսաստանի Հայոց խնդիրներով։ Բարեկամք ոմանք կ'ըսէին մեզ անցեալ օր. «Զէ՞ք երկնչիր որ այնքան ուշադրութիւն կը դարձնէք Ռուսաստանի Հայոց գործերուն վրայ. որքան ալ անաչառ լինիք, բայց և այնպէս զգոյշ լինելու էք, ահա՛ Պ. Փափազեան որ արիաբար կանգնած է գեղջ մատանիշ կ'ընէ իւր ռուսասէրը»։—Մեր պատասխանը պարզ է. Պ. Փափազեան կը նմանի մի Պ. Կոտարի զոր կը ներկայացնէ Քամ իւր ծաղրանկարներէ միոյն մէջ։ Ատեն մը Բարիզ յաչտանուած էր օդապարիկի նորութեամբ. օդապարիկը կը գրաւէ ամէնուն ուշադրութիւնը. օր մը Պ. Կոտար կ'սկսի մեկնիլ օդապարիկով, բայց երբ մի քիչ կը բարձրանայ, կը դիտէ թէ ո՛չ ոք իրեն ուշադիր է. կը հարկադրի ցած իջեցնել օդապարիկն և գաւազանով մը կը սկսի անցորդներուն զարնել, որպէս զի ուշադիր իրեն նային. բայց ի զուր, ո՛չ ոք ուշադիր կը լինի։— Քամի այս գեղեցիկ ծաղրանկարն ինձ կը յիշեցնէ Պ. Փափազեանի քամիաչուշ քաղաքական օդապարիկն. ի զուր կը զարնէ ամէնուն, ի զուր կը գոչէ, հէ՜, հէ՜ ո՛չ, սիրելի պարոն Կոտարս, ո՛չ, անցաւ ֆաշն. ռուսասէր ամբաստանուելով մատնանիշ լինելէ ոչ ոք երկիւղ ունի։ Կարո՞ղ էք նոր միջոցներ գտնել։

Բայց խնդրեմ մի՛ կարծէք թէ ահաբեկ ընելու համար նոր և հզօր միջոց մը լինի Իզմիրի ծերուկին հայհոյիչ լեզուն։ Շաչեան պատկերի մը ներքեւ կը գրէր «Պատկառանք ալեաց». այսպէս ալ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ Փողոց Բերայի, ի Թէրքիա, մէկիմէն դիմաց, 587

Պ. Տիմոթէոս Մթաթի, ազգ վերոյդրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բարեմիտ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելագոյն հոտառուն կարասիներ, ինչպէս Հաղբատոյ գարաններ, Ճաշարան և սրճի սեղաններ, Ամէն տեսակ լուսատուներ (լամպա), Զանազան յեղերով ամուրներ, Հանգստարան բազմոցներ, եւ, եւ։

Այս ամէն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամէն տեսակ կարասիներ կը գտնուին յանձնարարական։

306

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒԱՒՈՐ ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
444 — ՓՈՂՈՑ ՍԷՆԼԱԶԱՐ, ՓԱՐԻԶ — 444

Ա. ՊԱՌՈՒԿ Վ. ԱՃԱՌՈՒՄ
ԱՄԵՆ ԲԱԺՆԵՒՈՐ ԱՐԺԵԹՊԹՈՑ (Զեղեղում խնայողութեանց)

ԳՐԱՒԱՑԵԼ ՊԱՐԵՐԱԿԱՆ ԿԱՐՄԱՆԵՐ, Ի ԹԷՔԵԱ

ՓԱՐՈՒՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Շահող բաժիններն և պարգևները կը վճարուի ի Պոլիս յոյժ թեթև զեղչով

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ, ՍԲԻՐՈ ՏԷՄԼԵՐՕԲՈՒԼՕ

Ղալաթիա, Տէլիրմէն-խան, Թիւ 10 եւ 11

Ուրեմն, Դրամատունն ԱՄԵՆՈՒՆ կ'ընձեռէ միջոց բոլորովին անվնաս գումարով մը ձեռք բերելու շահեր, որովք կրնան հարստութեամբ միջել դարուս երջանիկներուն հետ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆ ԱՄԻՍ

Բաժիններն են 1000-էն մինչեւ 200,000 ֆրանք

Բաց ասելի տոկոսները կը վճարուին տորագրողին, իբր թէ արժէթուղթը կանխիկ գնուած լլիներ։ Բուն արժէթղթերը միշտ տորագրողին տրամադրութեան ներքեւ են։

Նշանակեալ ամսաթիւերին կը պարտնակէ ֆրանսական և օտար բաժիններով ամէն վիճակահանութեանց ցուցակներուն կատարեալ հաւաքածոյն։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

կեդրոնատեղի 116, Բրաւարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Սնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ դնուող, և մեծամեծ պարգևներով վիճակահանութեանց մասնակցող ֆրանսական արժէթղթոց վաճառում։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 21 Յունիս 1867 թուականին օրենքովն տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք ֆրանսայի կառավարութեան քննութեան և դիտողց ենթարկուած են։ Այս մեծ և անխախտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնս կ'բնդունի իւր յաճախորդաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամնական վճարմանց միջոցաւ» դիմել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ մասնաւորապես մեծ պտղեւս մը շահելու յոյսս։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժէթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գլխն ամբողջովին վճարած լլիներ։ Հետեւեալ արժէթղթին շահելիք պարգևներն և տոկոսի կտրոններն իրեն կը վերաբերին։

Ամնական վճարմունքք են, ըստ արժէթղթին 5, 10 և 20 ֆրանգ։

Յանձնման տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Ընկերութեանմէ վասն Թուրքիոյ, Պատուելի Նանի էֆէնտի, 4 Պոյնէ-գաբու, կ. Պոլիս։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յոյնանոնս էֆէնտի 8 Պոտուրան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Միսիւ Φ. Φէթրոգօրնս։

ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀՍՈՒՐ ԳԻՐՄԱՆՆԻ

Նման «Նաւարեկեալ»ի գինուն, ախորժահամ և լոյսի առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պէրմէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Միսի է Պրանսէզ։

ԲԱԲԱԵԱՆԻ
ՇՈՒԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Հայ. — Ի, Մ՝ Էլեկտրական Լ Օտեայ գլխ.
կանոնաւորապէս բանիլ

ՇՈԳԵՆԱՒԻ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ակա Սոֆիա	3,000	Ղազար
Արարատ	2,500	Ասոնբրա
Գլաստոպա	2,500	Քրուիզանգ
Լազարեան	2,500	Ռուիսա
Մասէռոնիա	3,500	Մարտ
Ռուվիկիա	2,800	Ֆրէտրիգ

Պէտ-ռանէ չոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն ասա դիպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԴ.
513 Գործակալք

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ
ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒԷ ԽՈՑԾՂԱՆՈՎ ԳՈՏՔՈՏՈՒԱԾ
ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿՐ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱԲՐՈՒԹԻՒ, ՊՐՈՆՇԻԹԻՒ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼԻ, ՁԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԹՈՒՃԿՈՏՍԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաքսիլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽՈՑԾՂԱՆԻ ՄԻԱՍԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախապարական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բաբիլ
Բնաւոր և Մանուածոյ ցուցանելու եղանակ

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Ալենդ-Մէնսուլ (Մարն)
(Պահանջել Գործարանի դիպան)

Այս բասթիլները ծծելու միջոցին, ընչուած օդը փառնու խայծդանին չորիներն զարս ուղղելի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիլներն այնքան տպաւոր են այն ամէն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծդան գործածել։

Յոյժ ցաւալի են ձայնոցներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ, զրգռիչ չորիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են։ —Ֆրանսայի և օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը։

Գլխաւոր Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35, կը ծախուի ամէն գլխաւոր դեղավաճառաց քով

ՔԻԻԴՆԱՐՑ
ՇՈՒԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՆԱՒԻՔ
Ամբ ամբ տանի յ'ամիս կը բանիլ Լիվերբուլ և Մ՝Էլեքտրական Լ Օտեայ գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մարթա	3,000
Անգլա	3,000	Մորքաբ	2,500
Ավերբօ	3,000	Նանթ	2,500
Գոգնիա	4,600	Բանիա	5,000
Գալլիա	2,500	Բալթիա	3,000
Գրենթիշ Քուրի	4,200	Ալբիա	7,800
Սեֆարիա	5,000	Ամերիա	4,600
Քաղաքնիա	4,700	Պարսկաստ	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Եմերարա	2,500	Պիտոն	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Գրենիզատա	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարաստաս չոգենաւը, նաւապետ Բրի, Լիվերբուլէն ասա հասաս ընդհանուր վաճառքով և իմնող վերարին Լիվերբուլ տիար Երթայ Զիւնէոնիոյ ճանբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրեք նաւահանգստոյ համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՅՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Ֆիւշիւք Հալի
փարա խան Ղալաթիա
511

ՇՈՒԵՆԱՒԱՇԻՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ, ԵՒ ԸՆԿ.

Մ՝Էլեքտրական Լ Բ՝Էրէյ գլխ. կանոնաւորապէս բանիլ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Լ Վէրիէ, որ սկսած 29ին Մարտիայէն և հոկտեմբեր 19ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարտիայ երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Լ Մէնէրէյ, որ կը մեկնի հոկտ. 16ին։

Ուղղեցէք և տրէ հրամանաց

Նաւագրէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆՈՒՈՒ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Բիւշիւք Միլլէթ
Մոհկանէ փողոց, Թիւ 141
514

ՄՈՍ
ՇՈՒԵՆԱՒԱՇԻՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ և Մ՝Էլեքտրական գլխ. բանիլ
ՍՊԻՏԻՈՍ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Օասիս	3000
Ֆերոս	4000	Դերթիս	3000
Օսմանիի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Աղամանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոդիս	800
Մակտաս	3250	Ալիսա	800
Մարիթիս	3250	Սէսիլ	700
Սիրիաս	3000		

Սֆէնքս չոգենաւը, նաւապետ Քրոբ ամսոյս 14ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ Ա ԸՆԿ.
Մէյսանդրը փողոց,
Ուիթալ խան
ՋԷՄԱՆ ՈՍԻ Ա ԸՆԿ.
514, Հէյտա Ագրիս, Լիվերբուլ

ՆՈՐ ՀԱՐՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ՎԵՆԵՏԻԿ ՄԻԹԵՐԱՆԻՆ ՀՈՐՑ ՏՊԱՐԱՆԻՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՎԵՐՑ, ընծայեալ Ջուսէպէ Պարտի։ — Գրաբար լեզուաւ պատմական և բանասիրական թանձր գիրք մ'է, կարեւոր ծանօթութիւնքով։ Գին 2 ֆրանք։

ՕՐԻՑՈՅՑ ԵՒ ԳԻՆԵՆԱԿ ՕԴՈՅ 1886 ԹՐԻԱԿՈՆԻՆ ԳՐԻՍՈՅՈՒՄ, հանդերձ վեցեակով Մխիթարեանց տպարանէն լիցուս ընծայեալ գրոց ցանկով, և «Մանկունն առ Կրիստոս» տրուն քերթուածով մը։ Գին 2 զուրուշ։

ՅԱՐԼՏ ԼԻՅԼԱՆՏ
ՇՈՒԵՆԱՒԱՇԻՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՆԱՒԻՔ
Ամբ կանոնաւորապէս կը բանիլ Լիվերբուլ և Ամ՝Էլեքտրական գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկան	2500	Գերմանիան	3700
Ամազոնիան	2500	Գլասկոնիան	3700
Անտարկտիկան	2500	Գալլիան	3700
Անթիլեան	2500	Իսպանիան	3500
Ասիական	3700	Լիսբոնիան	3500
Պոմբայիան	6000	Լոնդոնիան	3500
Պուլկարիան	6000	Լեհական	2200
Քանադիական	800	Լիվերբուլեան	2500
Սարմենեան	2000	Լիսբոնեան	800
Տուրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էնթիբրոն	3700	Բէլգիական	3800
Դանիական	3700	Վալենսիական	6800
Դանչերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ամերիկան չոգենաւը, նաւապետ Քրոսթիան, ամսոյս 28ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՆՆԹՐԻՆ
Գործակատար
Թիւ 34, 35, 36, Եկեղեցի Միւլլէթ խան, Գալաթա։

Նաւատեղք, Պարտնայք Ֆրէտ. Էյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ՝
Կ. Պոլիս, Իստանբուլ Լաֆոնդ էֆ.
Ճիսպրայդար, Պ. Պ. Քարվիր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վասման և ընկ.
Մարսիլիա, Ռ. Քամիլերի.
Շերբուրգ, Ա. Մ. Մարքօկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.
512

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՆԱՒԻՔՆ
Ընդ գլ Ուէլլս, Կ. Պոլսոյ և Օտեայ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Այրանոս	2,000	Լեռանդոս	4,300
Անձէրիան	3,000	Մարէնկո	4,300
Արկոս	1,300	Մարսանիա	2,300
Պասանոս	3,500	Մրիս	2,300
Որբանիոս	2,200	Նեբրոս	2,300
Պրավիս	2,000	Օթելլոս	3,000
Գէլոս	2,600	Օրանոս	2,300
Գալիբաս	2,500	Օդրանդա	4,300
Գասէտ	2,400	Օդդոս	2,000
Գաստոս	2,000	Բասիֆիք	4,300
Գոսմ	2,700	Բայերմն	3,300
Տիտոս	2,500	Բասգեր	4,700
Տօմինոս	1,800	Քիդոս	2,800
Էրեսոս	2,600	Իմաթեմ	4,000
Տրագոս	2,600	Բիսարոս	3,300
Ֆայքան	800	Ոլլիս	3,000
Ֆիտոս	1,700	Ոսմանոս	3,300
Ֆլամինկոս	1,600	Օսմէս	3,300
Կայիէնս	5,500	Պայրնոս	4,000
Կիդանոս	2,200	Պաբիս	2,000
Կոզոս	1,800	Մէլիս	2,000
Կրօսանոս	2,200	Սորենդոս	1,700
Հանկոս		Թասոս	1,300
Հէրոս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիտալիս	3,000	Թիմէր	1,300
Հիւմաբէրդ	1,200	Թոլեսոս	2,300
Ճիսոս	2,300	Քանդոս	3,800
Քէլոս	2,000	Ֆեսոս	[illegible]
Քօմիս	2,200	Զէրպա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	4,000

Կրօսանոս չոգենաւը, նաւապետ Ֆորթ, ընդհանուր վաճառքով Հալիֆ ասա հասած, պարպած և յՕտեսա ուղղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՆՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՆ ԸՆԿ.
Գործակատար
Թիւ 17-18, Բիւշիւք Միլլէթ
Խան Պարմիս
514

Ա. ՀԱՍԱՆԱՏԷՐ Ա. ՏՊՄԱՍԵԱՆ
ՀԱՅԵՐԵՊԱՐԱԿՈՒՆ ԱՐՈՒԵՍՏ ԼՐԱԳՐԻՉ

ՇԻԲՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1885 ՀՈԿՏ. 1 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏ. 31

Վասպուրական Ջրհեղեղաներ

1 — Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիկ.
1 — Վանիք. Զէնկիկ. Պէյլեր. Գուզկ. Գասպոմ.
1 — Պէյդ. Բաշալ. Բ. Բ. Մաշ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
1 — Եէնիմ. Մեղ. Պէյրիւք. Թարպալ. Եէնիկեզ Մթէն. Պոյանը. Բ. Հիսար Պեկէք Արեամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիկեաշ.
1 45 Գանգաներ Մէզարալ. Պէյրիւք. Թաք. Պէյդ. Բաշալ. Գանդր. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Գասպոմ.
2 — Եէնիմ. Մեղալ. Պէյ. Միրեճ. Թարպալ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պեկ. Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
3 — Եէնիմ. Մէզար. Պէյրիւք. Քիրեճ. Թարպալ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պեկէք Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
3 15 Պէյրիւքլերէ. Թարպալիա. Պէյդ Օղ Բաշալ. Բ. Բաշամ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր Գուզկուլնճուք Լուսիւտար.
4 30 Եէնիմ. Մեղարալ. Էշրիւք. Թարպալ. Եէնիք. Մթէն. Միրկ. Ղալամ. Բ. Հիսար Պեկէք. Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
4 45 Պէյրիւք. Պէյդ. Բաշալ. Դիրիմթ. Գանդրճ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մեղարալ. Պէյրիւք. Թարպալ. Եէնիք. Մթէն. Միրկ. Պոյանը. Բ. Հիսար Պեկ. Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
6 30 Եէնիմ. Մեղարալ. Պէյրիւք. Թարպալ. Պէյդ. Բաշալ. Եէնիք. Միրկ. Գանդրճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամրամ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրմ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ.
7 30 Ա. Գալ. Եէնիմ. Մեղարալ. Պէյրիւքտեբէ Թարպալ. Եէնիք. Մթէն. Միրկ. Բ. Հիսար Պեկէք Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
8 45 Եէնիմ. Մեղարալ. Պէյրիւք. Թարպալ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պեկէք Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
8 45 Պէյրիւք. Թարպալ. Պէյդ. Բաշալ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկ.
9 45 Եէնիմ. Մեղարալ. Պէյրիւք. Թարպալ. Եէնիք. Մթէն. Պոյանը. Բ. Հիսար Պեկէք Ամրամ. Գուրուչ. Օրմոք. Պէշիք.
10 15 Մեղար. Պէյրիւք. Թարպալ Պէյդ Բաշալ. Բ. Բաշամ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իսկ.
12 45 Մեղարալ. Պէյրիւք. Թարպալիա, Եէնիքեբէյ, Միրկ. Բ. Հիսար Ամրամ. Օրմոք Պէշիք.

Կամարջեան Ուղեւոր ընթացքներ

2 15 Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէ Բ. Հիսար Պոյանը. Մթէն. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մէզարալ. Եէնիմ.
2 45 Գալամի. Իսկ. Պէշիք. Գուզ. Օրմ. Զէնկիկլէ. Ամրամ. Գանտ. Ա. Բ. Հիսար Գանդրճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշալ. Պէյդ. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
3 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկիկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բ. Բ. Մաշ. Բաշալ. Պէյդ. Պէյրիւքտ.
3 15 Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէ Բ. Հիսար Միրկեն. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
4 15 Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէ Բ. Հիսար Պոյանը. Մթէն. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
5 15 Գալամ. Պեշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյդ. Թարպալ. Պեղ. Մեղարալ. Եէնիմ. Բ. Ա. Գալամ.
6 15 Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Միրկեն. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրմ. Պեշիք. Զէնկիկ. Ամրամ. Գանտ. Ա. Ա. Բ. Հիսար. Գանդրճ. Միրկ. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք.
8 15 Պէշիք. Օրմոք. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղ. Եէնիմ.
9 — Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ.
10 — Գալամ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկիկլէ. Վանիկ. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բ. Բ. Մաշ. Բաշալ. Պէյդ. Թարպալ. Մեղ. Բ. Հ. Ա. Գալամ.
10 15 Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Պոյանը. Մթէն. Եէնիք. Թարպալ. Բրիքեճ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ. Պեպէք Բ. Հիսար Միրկեճ. Եէնիք. Թարպալ. Պեպրիւք. Մեղարալ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկիկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշալ. Պէյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրմ. Պէյլեր. Զէնկիկ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրմոք. Գուրուչ. Ամրամ.

DRAGEES MEYNET D'EXTRAIT NATUREL DE FOIE DE MORUE

Մրքան անձինք կը տրաժարին թէ՛ իրենց և թէ՛ իրենց զաւակաց համար՝ Մէրիւ ձկան իւղի օգտակար գործածութենէն, իւր ազատ զգուանաց պատճառաւ։ Փարիզցի դեղագործ ՄեՆԷՆ Մօրիս յիսն իւղէ բնական ճաշակն նոյն ծագումն, նոյն բնական կազմութիւնն ունի, ինչ որ ունի իւղն (թխասպոյն ճշմարիտ իւղ)։ Կը պարունակէ անոր բոլոր կազդուրիչ յատկութիւններն և առաւելութեամբ կրնայ գործածուիլ անոր տեղ ամէն պարագայի մէջ, առանց ուռնենալու անոր անպատեհութիւնն և ոչ մին։ Արդարեւ բնաւ յաճախ չբերիր ստամոքսի յոգնութիւն, և ամենապատուկ տղան, ամենաքնքուշ աղջիկն դիւրութեամբ կը գործածեն զայն ՄէՆԷՆ շոխրանոցի կամ ՄէՆԷՆ հաբերու (փոքր շաքարահաբ ամենանց համար) ձեւին տակ։

Այդ Շաքարահաբք ամենազգալի դարման են ընդդէմ արեան պակասութեան, վատուութեան, դեղնութեան, կուրծքի հիւանդութեանց, արեան սպառման, ասպաքինմանց, ուժահատութեան, ախորժակի պակասութեան, ծերոց տարութեան, և կը զարգացնեն մանկութիւնն և պատանեկութիւնը։

ՄէՆԷՆի շաքարահաբք ամենաթանկագին ծառայութիւններ կը մատուցանեն այս երկրին մէջ, ուր վերոյդրեալ հիւանդութիւնք կը տիրեն։ Իրենց գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանաւանդ այս միջոցիս, ուր բաղմատեսակ իւղեր կը վաճառուին որք Մօրիս ձկան ճշմարիտ իւղ չլինելէ դատ ամեն ինչ են։

Մատագիտաց իւղոց իսկ կեղծեր և նըմանութիւններ կը պատրաստուին Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ։

Թոսրոյոյ համար
ընդհանուր մթերանոցաւոր և
Ներկայացուցիչ
Ժ. ԱԼԻԲԱՆՏԻ
Դեղարան Տէլլա-Սուսա, Բերայի մեծ փողոց, թիւ 169

ԻԱԼՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐՈՒՆԷՐԻ

Սէնէյի հարիւէ թշրնի էվվէլի երիամիւսիւնճիւ կիւնիւնտէն պին իւչ եիւզիւրի սէնէսի շուպաթը նիշանլէթինէ գատար ենիկիրիւէ ասկերիւէ իշուն միւպարսնա լիւպիւմ կէօրիւնէն միւխթէլիֆ իւլ ճինս ճամլար ամիր ճամլարը մահալլերինէ վարիէսի մէվզիիրի միւնագասայա գոնուրմալէ մէզբիւր ճամլարը իմայա թարիպ օլունլարը ինչամի տարէխնինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլանսրուսուն։

10 Թշրնրնի էվվէլ 1885

1—3

ՀԱՆԴԱՍԱՐԱՆԻՆ ՀԱՍԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY
ՎԻՇԻ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր։

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒՈՒԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

GRANDE GRILLE. — Ուշային տարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեղագի և փայծաղի խըցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, քղցաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի տարութիւնք, միզական ուռ և միզական քար, յոգնաւոր, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է վիճռել միայն քաքսիլին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

ՄԱՆԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Բերբէնիզի բաղարի մօտ Եէնի ճամիի դրան կից։

Վերոյիշեալ Ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը փայրկնական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը մինչայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու ոնանց իսկ դարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սիրած են գործածել այս ներկը որով չատ գոհ եղած ու նորութենէ ապատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կարասութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ԻԼԱՆ
ԹԱՋԻՆԵՒ ԹԱՍՍԱՑԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երգագ անպարը իլիւն ալընաճագ ֆասսուլեանդն գաբարը գամիսի թըշրնի էվվէլը բաւմունն օն տէօրաիւնմի բաղար էրմէսի կիւնի վերիլէճէ յինտէն թարիպ օլան թիւճճարը եէվմը մէզբիւրտէ սատի տօզուդա գատար թաղինէի Խասան Շահնէյտէ պուլունմալը իլան օլունուր։

10 Թշրնրնի էվվէլ 301

1—3